

გავნაგლის საინააღმდეგოდ სახალხეო მთავრობის მიერ მოხდის რიგი ღონისძიებები რომ არ გატარებულყო, შედეგი იქნებოდა კატასტროფული. გავნაგალი არა მარტო დასავლეთ საქართველოში, არამედ ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე გავრცელდებოდა და კრაქტიკულად ყველა სასოფლო-სამეურნეო კულტურას გაანადგურებდა.

» აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტო, ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ერთად, ოპერატიულ და მასშტაბურ ღონისძიებებს ახორციელებს.

» აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენის პროექტის (REAP) ხელშეწყობით, თხილის პლანტაციებში წამლობა ამერიკის შეერთებული შტატებიდან და ევროპიდან მოწვეული მსოფლიოს წამყვანი ენტომოლოგების რეკომენდაციებით და უშუალო ჩართულობით ხორციელდება.

» დასავლეთ საქართველოში წამლობა 53 000 ჰექტარზე ჩატარდა და 351 სოფელი მოიცვა.

» ქიმიური წამლობისას გამოყენებული იყო ბიფენტრინის ჯგუფის პრეპარატი, რომელიც რეკომენდებულია მსოფლიოს წამყვანი ენტომოლოგების მიერ და გამოცდილია საქართველოში.

» აზიური ფაროსანას საინააღმდეგო ღონისძიებების შედეგად, თხილის ბაღებში მავნებლის გავრცელების არეალი მაქსიმალურად შემცირდა.

» ფაროსანას პარალელურად, კლიმატური პირობების და უხვი ნალექის გამო, თხილის პლანტაციებში გავრცელდა სოკოვანი დაავადებაც, რამაც ასევე გამოიწვია თხილის მოსავლის დაზიანება და შემცირება.

» ამ ეტაპზე, დამატებით, თხილის პლანტაციების მიმდებარე ფართობებზე აქტიურად მიმდინარეობს შენამვლითი სამუშაოები ზუგდიდის, აბაშის, მარტვილის, ხობის და სამტრედიის მუნიციპალიტეტებში. დაგეგმილია 30 ათასამდე ჰექტარის შენამვლა.

» აზიური ფაროსანას სამშობლო სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნებია: იაპონია, ჩინეთი, კორეა. მავნებელი გავრცელებულია ევროპის ქვეყნებში, თურქეთსა და აშშ-ში. 2010/11 წლებში ფაროსანას მიერ აშშ-ის სოფლის მეურნეობისათვის მიყენებულმა ზარალმა 21 მლრდ დოლარი შეადგინა.

33.2 ამბასადორიალი 2017

ნელს პირველად, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელთა ყოველწლიური შეკრების, „ამბასადორიალი 2017“ ფარგლებში, ეკონომიკური დიპლომატიის თემაზე კონფერენცია გაიმართა

33.4 რომელი 2017

საქართველოს მთავრობამ 2017 წლის რთველის ორგანიზება და წარმატებით ჩატარების ხელშეწყობის მიზნით სპეციალური სამთავრობო განკარგულება მიიღო

Investing in rural people

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD) საქართველოში

33.10 სასარგებლო რჩევა

დაცული გრუნტის მნიშვნელობა და თავისებურებები

33.16 აბრო/ფენოკალენდარი - ვაშლი

სიახლეები

ამბასადორიალი 2017

წელს პირველად საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ხელმძღვანელთა ყოველწლიური შეკრების, „ამბასადორიალი 2017“ ფარგლებში, ეკონომიკური დიპლომატიის თემაზე კონფერენცია გაიმართა

ძირითად ამოცანაზე გამახვილდა ყურადღება, რომლებიც სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ საზღვარგარეთ სამოქმედო გეგმაში გამოიკვეთა, ესენია:

- საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირება - ახალ ბაზრებზე წვდომის ხელშეწყობა და არსებულ ბაზრებზე პოზიციების გაუმჯობესება
- ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია
- საგრანტო და ტექნიკური დახმარების კომპონენტის გააქტიურება/მოძიება დასახული ამოცანების მიღწევისთვის
- დიასპორებთან ურთიერთობისას დარგის პრიორიტეტების და მიმდინარე პოლიტიკის გაცნობა
- უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა სექტორის კონკურენტუნარიანობის ამაღლების მიზნით

„ყველა აღნიშნული მიმართულებით საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ჩართულობა იქნება მაქსიმალური შედეგების მომტანი. რაც შეეხება ჩვენს ხედვას, თუ რა ინსტრუმენტები არსებობს ამ მიზნების მისაღწევად - პირველ რიგში უნდა მოხდეს საექსპორტო პროდუქციის იდენტიფიცირება ქვეყნების მიხედვით, რათა სწორად იქნას განსაზღვრული ქართული პროდუქციის კონკურენტული უპირატესობა სხვა ქვეყნების მიერ წარმოებულ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციასთან მიმართებაში. ამისათვის საჭიროა სახელმწიფომ შექმნას ხელშეწყობი მექანიზმები, რათა გაიზარდოს პირველადი პროდუქციის წარმოება, განვითარდეს გადამამუშავებელი წარმოება, იყოს გამართული ინფრასტრუქტურა და მოხდეს ხელშეწყობა პროდუქციის საექსპორტოდ მომზადებისთვის, რაც, თავის მხრივ, გულისხმობს ბაზრის სპეციფიკის მიხედვით საერთაშორისო თუ სპეციალიზებული სტანდარტის დაცვას“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრმა კონფერენციის მონაწილეებს სამინისტროს მიერ დარგის განვითარების მიზნით განხორციელებული და დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია მიაწოდა.

„დარგის განვითარების ხელშეწყობისთვის, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს პრიორიტეტულად მიაჩნია ურთიერთობების გაღრმავება გაეროს სოფლის მეურნეობის და სურსათის ორგანიზაციასთან (FAO), სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდთან (IFAD), მსოფლიო ბანკთან, ცხოველთა ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციასთან (OIE), მეღვინეობის და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციასთან (OIV), Codex Alimentarius.

ფინანსური რესურსები მოზიდილება და ეფექტიანი განაწილება არის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი დასახული ამოცანების მიღწევის კუთხით. სამინისტრო აქტიურად მუშაობს აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსთან (USAID), შვეიცარიის განვითარების და თანამშრომლობის ოფისთან (SDC), ავსტრიის განვითარების სააგენტოსთან (ADA), ევროკავშირის წარმომადგენლობასთან (EUD), იაპონიის საერთაშორისო თანამშრომლობის სააგენტოსთან (JICA), ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკთან (EBRD), ევროპის საინვესტიციო ბანკთან (EIB) და სხვა საერთაშორისო დონორებთან დარგის განვითარებისთვის ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების კუთხით“, - განაცხადა სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

მონაწილეებმა პარტნიორ ქვეყნებთან სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავების საკითხებზე იმსჯელეს. კონფერენციის ერთ-ერთი მთავარი თემა იყო საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, გიორგი კვირიკაშვილის ახალი ინიციატივა, ე. წ. „ექსპორტის ხელშეწყობი სამკუთხედი“.

კონფერენციაზე საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, დიპლომატიური წარმომადგენლობების ხელმძღვანელებს სოფლის მეურნეობის დარგში დაგეგმილი პროექტები გააცნო.

„ამბასადორიალი არის კარგი პლატფორმა, სადაც ერთმანეთს შეგვიძლია გავუზიაროთ, ერთი მხრივ, დარგის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკა და დაგეგმილი ღონისძიებები და, მეორე მხრივ, მივიღოთ ინფორმაცია თქვენს რწმუნებულ ქვეყანებთან თანამშრომლობის რა პოტენციალი არსებობს“, - განაცხადა სიტყვით გამოსვლისას ლევან დავითაშვილმა.

წარმოდგენილ პრეზენტაციაში მინისტრმა იმ ხუთ

საქართველო-შვეიცარიას შორის თბილისის საქობოში თანამშრომლობა იზრდება

თბილისის სექტორში საქართველოსთან თანამშრომლობის გაღრმავების საკითხები შვეიცარიის უმსხვილესი საცალო ბიზნესის, Migros Group, წარმომადგენლებმა სოფლის მეურნეობის მინისტრთან გამართულ შეხვედრაზე განიხილეს.

აღნიშნულ ჯგუფში გაერთიანებულია სასურსათო და აგარული წარმოების სხვადასხვა მიმართულება, მათ შორის, Chocolat Frey AG, შოკოლადის მწარმოებელი წამყვანი კომპანია, რომელიც შვეიცარიაში 1887 წელს დაარსდა.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ შვეიცარიის მხარისთვის უმნიშვნელოვანესია იმ პროდუქციის, მათ შორის, თბილისის ხარისხი, რომელსაც წარმოებაში იყენებენ და მიაჩნიათ, რომ საქართველოსთან უკვე არსებული თანამშრომლობის გაღრმავება მათ ინტერესში შედის იმ პირობების გათვალისწინებით, რაც საქართველოში თბილისის ხარისხს, მისი კონტროლის სტანდარტებს უკავშირდება. აღინიშნა, რომ შვეიცარიის მხარე საქართველოში თბილისის სექტორში მნიშვნელოვანი პროექტების განხორციელებას გეგმავს.

სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა შეხვედრაზე საქართველოში თბილისის დარგში არსებულ პოტენციალზე ისაუბრა და განაცხადა, რომ დარგის განვითარებისთვის შექმნილია თბილისის ტექნიკური რეგლამენტი, დანერგილია საერთაშორისო რეგულაციები და კონტროლის სისტემა. მინისტრმა ხაზი გაუსვა სახელმწიფოსთვის საერთაშორისო ბაზარზე ქართული თბილისის მაღალი რეპუტაციის სახელის დამკვიდრების მნიშვნელობას.

სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა კონფერენცია „საქართველოსა და მისი რეგიონების პროდუქციის ბრენდირება: გეოგრაფიული აღნიშვნის მნიშვნელობა“ მისასალმებელი სიტყვით გახსნა.

როგორც მინისტრმა განაცხადა, კონფერენცია საქართველოში მერძეობის სექტორში გეოგრაფიული აღნიშვნების განვითარების მიზნითაა ორგანიზებული. გეოგრაფიული აღნიშვნები მნიშვნელოვანი ფაქტორია მდგრადი ღირებულებათა ჯაჭვის მხარდასაჭერად.

კონფერენცია სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით, ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის (EBRD) და გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) ერთობლივი პროექტის ფარგლებში გაიმართა.

„გეოგრაფიული აღნიშვნების წარმატებული სისტემას კულტურული მემკვიდრეობისა და გამოჩენილი ბიომრავალფეროვნების დაცვა და შენარჩუნება შეუძლია და, შესაბამისად, სოფლად ეკონომიკის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობაც“, - განაცხადა FAO-ს წარმომადგენელმა საქართველოში მამუკა მესხმა.

„საქართველოში აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა ბანკის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს. მნიშვნელოვანია, რომ FAO-სა და EBRD-ის ერთობლივი პროექტი, რომლის მიზანია საქართველოში მერძეობის დარგის კომპანიებთან“, - აღნიშნა ევროპის რეკონსტრუქციის და განვითარების ბანკის (EBRD) დირექტორმა კავკასიაში, მოლდოვასა და ბელარუსში ბრუნო ბალვანერამ.

კონფერენციაზე მერძეობის სექტორის 100-ზე მეტმა წარმომადგენელმა საქართველოში გეოგრაფიული აღნიშვნების მიმართულებით არსებულ შესაძლებლობებსა და გამოწვევებზე იმსჯელა.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა ხელისუფლების, საერთაშორისო ორგანიზაციების, მწარმოებელთა ასოციაციების და კერძო სექტორის წარმომადგენლებმა მიიღეს.

სიახლეები

საქართველოს მთავრობამ მეფუტკრეობის მხარდაჭერის ახალი სახელმწიფო პროგრამა მიიღო

საქართველოს მთავრობამ „მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ერთიანი საწარმოო უზრუნველყოფის“ სახელმწიფო პროგრამა მიიღო, რომლის ფარგლებშიც საქართველოში პირველად თავლის კოოპერაციული საწარმო შეიქმნება.

პროგრამის ფარგლებში, დაგეგმილია თავლის გადამამუშავებელი საწარმოს აშენება, რომელიც თავლის მწარმოებელ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს გადაეცემა პროგრამით გათვალისწინებული ვალდებულებებისა და მოთხოვნების შესრულების შემთხვევაში. საწარმო აღიჭურვება თავლის წარმოების სრული ციკლისათვის საჭირო თანამედროვე სტანდარტებთან შესაბამისი დანადგარებით, სადაც შესაძლებელი იქნება დღეში არანაკლებ ორი ტონა თავლის გადამამუშავება და ერთგვაროვანი თავლის მიღება, მოწყობა სასაწყობო ინფრასტრუქტურა. პროექტის სავარაუდო ღირებულება 900 000 ლარია.

წარმოებული თავლის მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით, პროგრამაში მონაწილე კოოპერატივებს დაეკისრება ვალდებულება დაიცვას „თავლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტი“, დანერგოს მიკვლევადობისა და HACCP-ის სისტემები. პროგრამის ფარგლებში, მონაწილისათვის HACCP-ის სისტემის დანერგვისათვის საჭირო მომსახურების მიწოდებას უზრუნველყოფს სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო.

მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს, რომლებმაც გაზარდეს სკვების რაოდენობა და, შესაბამისად, თავლის წარმოება, ახლა უკვე შესაძლებლობა აქვთ, სახელმწიფო პროგრამაში ჩართვით, თავლის კოოპერაციულ საწარმოში გადაამუშაონ წარმოებული თავლი და მას საბოლოო სასაქონლო სახე მისცენ.

თავლის წარმოების გაზრდის მიზნით, სახელმწიფო ახორციელებს მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის პროგრამას, რომლის ფარგლებშიც, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს გადაეცემა სკვები, თავლის საწურები და თავლის შესანახი ავზები 70%-იანი თანადაფინანსებით. სულ, პროგრამის ფარგლებში, 164 კოოპერატივს გადაეცა 13 931 სკა, 28 კოოპერატივს გადაეცა 28 თავლის საწური და 27 კოოპერატივს გადაეცა 61 400 ლიტრის ტევადობის 713 ავზი.

„მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ერთიანი საწარმოო უზრუნველყოფის“ ახალ სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილეობის უფლება აქვთ მხოლოდ იმ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს, რომელთა მეპაიეები არიან მხოლოდ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივები.

სახელმწიფო პროგრამის მიზანია მეფუტკრეობის, როგორც სოფლის მეურნეობის ეკონომიკურად ეფექტიანი და მზარდი სექტორის პოტენციალის მქონე დარგის განვითარება, დარგში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვით მეფუტკრეობის პროდუქციის წარმოების ზრდა და ხარისხის გაუმჯობესება, სოფლად მოსახლეობის დასაქმების და სიღარიბის დაძლევის ხელშეწყობა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობისა და გაძლიერების გზით.

„ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში დაფინანსებული საწარმო გაიხსნა

ქარელის მუნიციპალიტეტში თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი თევზის გადამამუშავებელი საწარმო, შპს „ახალი თევზი“ გაიხსნა. აღნიშნული საწარმო „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში შეიქმნა.

„ახალი თევზი“ წლიურად 150 ტონა სხვადასხვა სახეობის თევზისა და ხიზილალას წარმოებას უზრუნველყოფს. საწარმოში 30 ადამიანია დასაქმებული. უახლოეს მომავალში მათი რაოდენობა 65-მდე გაიზრდება. ამ ეტაპზე პროდუქციის 100% განკუთვნილია ადგილობრივი ბაზრისთვის, იგეგმება ექსპორტზე გატანაც.

კომპანია „სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროგრამის“ ბენეფიციარია. საწარმოში ჯამურად 1,500,000 აშშ დოლარი ინვესტიცია განხორციელდა, აქედან, 249,081 აშშ დოლარი გრანტი, 311,352 აშშ დოლარი შეღავათიანი აგროპროექტი, ხოლო დანარჩენი ბენეფიციარის საკუთარი წილი.

„სახელმწიფოს მხრიდან გამოყოფილი გრანტით შესაძლებელი გახდა ახალი გადამამუშავებელი საწარმოს შექმნა, რომელიც ზოგადად დარგს და თევზის წარმოებას მიეხმარება. გადამამუშავებელი სიმძლავრეების განვითარება არის პრინციპულად საჭირო, რომ ჩვენ სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა სექტორს, მათ შორის, თევზის წარმოებას შევუწყობ ხელი. დღეისათვის ჩვენს ბაზარზე, ძირითადად, იმპორტირებული თევზი და თევზის პროდუქტებია. ასეთი ტიპის საწარმოები ქვეყანაში თვითმზრუნველყოფის გაზრდას შეუწყობს ხელს“, - განაცხადა სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

როგორც ლევან დავითაშვილმა აღნიშნა, „ახალი თევზი“, რომელიც ერთ-ერთი პირველი თევზის გადამამუშავებელი ქართული საწარმოა, მნიშვნელოვანი სტიმული იქნება რეგიონში საკალმახე ფერმერული მეურნეობების განვითარებისთვის.

აღსანიშნავია, რომ უახლოეს მომავალში კომპანია სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოსა და აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის აღდგენის პროექტის (REAP) მხარდაჭერით, საერთაშორისო სტანდარტის ISO:22,000 აღებასაც გეგმავს. საერთაშორისო სტანდარტის საერთო ღირებულებებიდან 30% ბენეფიციარის სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტომ დაუფინანსა, 50%-ის დაფინანსებას USAID/REAP მოახდენს, ხოლო დარჩენილი 20%-ის გადახდას ბენეფიციარი თავად უზრუნველყოფს. შპს „ახალი თევზი“ სერტიფიკატს ნოემბრის თვეში აიღებს.

2013 წლიდან, სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო სხვადასხვა პროექტს ახორციელებს ახალი საწარმოების შექმნის მიზნით. პროექტების ფარგლებში, შეღავათიანი სესხები გაიცემა როგორც ახალი საწარმოების შექმნისთვის, ასევე უკვე არსებულის გაფართოებისთვის. ამ ეტაპზე, პროექტის ფარგლებში უკვე დაფინანსდა 750-ზე მეტი მოქმედი და 162 ახალი საწარმო, დასაქმდა 10 ათასამდე ადამიანი.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო ახორციელებს „ერთიანი აგროპროექტს“, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან განვითარებაზე და მისი მიზანია ხელი შეუწყოს სოფლის მეურნეობის დარგში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას, სურსათის უვნებლობის და სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფას.

ქვემო ქართლში კომბინირებული საკვების ახალი საწარმო ამოქმედდა

გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი კომბინირებული საკვების მწარმოებელი საწარმო შპს „მკ ინტერნაციონალ ჯორჯია“, რომელიც „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში შეიქმნა, „შეღავათიანი აგროპროექტის“ პროექტის მენეჯერმა ლევან დოლიძემ, ქვემო-ქართლის გუბერნატორის მოადგილესთან ზაურ დარგალთან ერთად მონახულა. შპს „მკ ინტერნაციონალ ჯორჯიას“ კომბინირებული საკვების მწარმოებელი საწარმო თვეში 60-დან 100-მდე ტონა კომბინირებულ საკვებს, პრემიქსსა და კონცენტრატებს აწარმოებს. საწარმოში 10 ადამიანია დასაქმებული. პროდუქციის რეალიზაცია ხდება ადგილობრივ ბაზარზე. აღნიშნული საწარმო 2017 წლის ივნისის თვეში ამოქმედდა. კომპანია შეღავათიანი აგროპროექტის ბენეფიციარია. საწარმოში ჯამურად 130 000 აშშ დოლარამდე ინვესტიცია განხორციელდა, აქედან 30 000 აშშ დოლარს შეღავათიანი აგროპროექტი შეადგენს, ხოლო 100 000 აშშ დოლარამდე ბენეფიციარის საკუთარი ინვესტიციაა. ამ ეტაპზე, სახელმწიფოს ხელშეწყობით ქვემო ქართლის რეგიონში შექმნილია 19 ახალი საწარმო, ხოლო საქართველოს მასშტაბით უკვე დაფინანსდა 750-ზე მეტი მოქმედი და 162 ახალი საწარმო.

სიღნაღის რაიონის სოფელ საქობში ზეთისხილის გადამამუშავებელი საწარმო პოლანდიურ-თურქული ერთობლივი ინვესტიციითა და სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს პროექტის „სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება“ ფინანსური მხარდაჭერით გაიხსნა.

პროექტი, რომლის საერთო საინვესტიციო ღირებულება დაახლოებით 5 მილიონი ლარია, ბიზნესგეგმა გიორგი სვანიძემ განახორციელა. ზეთისხილის საწარმო ულტრათანამედროვე ტექნოლოგიებითაა აღჭურვილი, რაც უმაღლესი ხარისხის კონკურენტუნარიანი ქართული პროდუქციის წარმოების საშუალებას იძლევა. ქარხნის წარმადობა სეზონზე რამდენიმე ასეული ტონა (საათში 10 ტონა) ზეთისხილის მარინადის და ექსტრა ვირჯინის უმაღლესი ხარისხის ზეთის წარმოების შესაძლებლობას ქმნის. ქართული ზეთისხილი განკუთვნილია როგორც ადგილობრივი ბაზრისთვის, ასევე საექსპორტოდ. კომპანია სამომავლოდ გეგმავს პროდუქცია ამიერკავკასიის ქვეყნებში, ამერიკაში, ევროპასა და დსთ-ს სივრცეში გაიტანოს. ახალ საექსპორტო ბაზრებზე დამკვიდრებას კომპანია „კარფურისა“ და სხვა საერთაშორისო სავაჭრო ქსელებთან თანამშრომლობით გეგმავს.

წელს ქართული ზეთისხილის პირველ მოსავალს კომპანია საკუთარ საწარმოში გადაამუშავებს. საწარმო ვახეთის რეგიონში 100 ადგილობრივ მკვიდრს ასაქმებს. მომავალში იგეგმება წიპნის, ბრონეულის და ატმის კურკის ზეთის წარმოების დაწყება, რათა წარმოება არამხოლოდ სეზონურად, არამედ მთელი წლის განმავლობაში იყოს შესაძლებელი.

აღნიშნული საწარმო სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა, ვახეთის გუბერნატორ ირაკლი ქადაგიშვილთან ერთად, დაათვალიერა და სამუშაო პროცესს გაეცნო.

რთველი 2017

საქართველოს მთავრობამ 2017 წლის რთველის ორგანიზებულად და წარმატებით ჩატარების ხელშეწყობის მიზნით სპეციალური სამთავრობო განკარგულება მიიღო

საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ლევან დავითაშვილის განცხადებით, 2017 წლის რთველის ორგანიზებასთან დაკავშირებით მთავრობას ახლებური მიდგომა ექნება, რის საფუძველსაც მეღვინეობის დარგში არსებული მდგომარეობა იძლევა.

„ბოლო წლებში ღვინის ექსპორტის ტენდენცია მზარდია და მეღვინეობის დარგის მიმართულებით კონიუნქტურა გაჯანსაღებული. ჩვენ გვაქვს მოლოდინი, რომ კერძო სექტორის მხრიდან იქნება დიდი დაინტერესება და მოთხოვნა ყურძნის შესყიდვაზე. შესაბამისად, სახელმწიფოს მხრიდან ღვინის გადამამუშავების ნაწილში სუბსიდია საჭირო აღარ იქნება ძირითად ინდუსტრიულ ჯიშებზე, როგორც საფერავზე, ისე რქაწითელსა და კახურ მწვანეზე“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრმა ასევე აღნიშნა, რომ მთავრობა აგრძელებს ბრენდის წარმოების ხელშეწყობას სხვადასხვა მექანიზმით, მათ შორის, შეღავათიანი აგროკრედიტით.

„ბოლო წლებში ჩვენ დავინახეთ, რომ ქართული ბრენდის ხარისხი და წარმოების პროცესი არის გაუმჯობესებული. კომპენსაცია რქაწითელსა და კახურ მწვანეზე გვექნება იმ შემთხვევაში, თუ კომპანიები აწარმოებენ ბრენდს და ყურძნის კონცენტრირებულ ტკბილს, ასეთ შემთხვევაში კომპანიები სახელმწიფოს მხრიდან 35 თეთრს კომპენსაციას მიღებენ, რათა მათი საფასო პოლიტიკა იყოს კონკურენტუნარიანი და ჰქონდეთ მეტი მოტივაცია პროცესში ჩასართავად. ამით ჩვენ ხელს ვუწყობთ საბრენდე სპირტის წარმოებას“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

მინისტრის თქმით, დარგის გაჯანსაღების მიზნით გარკვეული სიახლეები იგეგმება რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონშიც. „დაცული ადგილწარმოების ღვინის „ხვანჭკარის“ შემთხვევაში შეგვაქვს ცვლილებები ღვინის სპეციფიკაციაში,

რომლის მიხედვითაც, 2019 წლიდან „ხვანჭკარის“ გადამამუშავების პროცესი უნდა მოხდეს უშუალოდ ადგილწარმოების ზონაში, რაც ძალიან მნიშვნელოვანი სიახლეა რეგიონის მაცხოვრებლებისათვის და ადგილობრივი მწარმოებლებისთვის. ეს უნდა იყოს უმტკივნეულო ცვლილება. ღვინის კომპანიებს ვაძლევთ საშუალებას, რომ 2019 წლისთვის დაიჭრონ თადარიგი“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

ბოლო პერიოდში სახელმწიფოს მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგად, მევენახეობა-მეღვინეობის დარგში ვითარება ასეთია: დაფინანსებულია და დამატებით ფუნქციონირებს 24 ახალი საწარმო (ალკოჰოლური სასმელების წარმოება, ღვინის წარმოება, ბრენდის

აღსანიშნავია, რომ 2019 წლიდან შეიზღუდება რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონიდან, ხვანჭკარის მიკროზონიდან ჯიშების მუჭურეთული, ალექსანდროული სხვა რეგიონში გადამამუშავების მიზნით გატანა. მთავრობის გადამამუშავების - 2017 წლის რთველის ფარგლებში მოახდინოს მუჭურეთულისა და ალექსანდროულის სუბსიდია - რაჭაში ღვინის გადამამუშავებელი საწარმოების განვითარების მხარდაჭერას ითვალისწინებს.

2017 წლის რთველის ორგანიზებულად ჩატარების უზრუნველსაყოფად, განკარგულების თანახმად, შეიქმნება საკოორდინაციო შტაბი სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტოს, სოფლის მეურნეობის, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარებისა და შინაგან საქმეთა სამინისტროების, ააიპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს და სახელმწიფო რწმუნებულების - გუბერნატორების (კახეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონები) წარმომადგენლების შემადგენლობით.

ყურძნის რეალიზაციისთვის თვითმმართველ ქალაქებში გამოიყოფა სპეციალური ადგილები.

წარმოების გაზრდის ხელშეწყობის მიზნით, ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების მწარმოებელი კომპანიებისათვის, შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტის ფარგლებში, გაგრძელდება სესხების გაცემა საბრუნავი საშუალებების მიზნობრივად.

წარმოება), გაფართოებულია 48 საწარმო (ღვინის წარმოება, ბრენდის წარმოება), აგროდაზღვევის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში დაზღვეულია 5 123 ჰა ფართობზე გაშენებული ვენახი, აქტიურად მიმდინარეობს საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაცია, სტაბილურად მზარდია ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების ექსპორტის ტენდენცია და, შესაბამისად, კომპანიების მხრიდან გაზრდილია მოთხოვნა ყურძნის შესყიდვაზე.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, კახეთის რეგიონში 2017 წლის რთველზე ხარისხიან, კონდიციონერულ ყურძენზე სუბსიდიის გაცემის საჭიროება არ არსებობს და, განკარგულების თანახმად, აღარ გაიცემა.

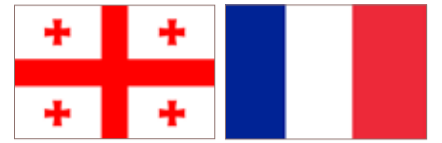
მთავრობის გადამამუშავებით, ღვინის კომპანიები, რომლებიც საბრენდე სპირტისა და კონცენტრირებული ყურძნის ტკბილის წარმოების მიზნით რქაწითელსა და კახური მწვანის ჯიშის 1 კგ ყურძენს არანაკლებ 70 თეთრად შეისყიდებიან, სახელმწიფოსგან 35 თეთრს მიიღებენ.

განსაკუთრებული მნიშვნელობიდან - დაცული ადგილწარმოება - გამომდინარე, 2017 წლის რთველის სეზონზე, სუბსიდია შენარჩუნდება რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონში, ჯიშებზე - ალექსანდროულსა და მუჭურეთულზე - 1კგ-ზე გაიცემა 2 ლარი.

ბორდოს ცივილიზაციის ცენტრი საქართველოს მასპინძლობს

BORDEAUX

ბორდოში ქართული ღვინის კულტურისადმი
მიძღვნილი გამოფენა გაიხსნა

საფრანგეთში, ქალაქ ბორდოში, ღვინის ცივილიზაციის ცენტრში Cité des Civilisations Du Vin, გამოფენა „საქართველო - მეღვინეობის აკვანი“ 31 ივლისს გაიხსნა და 4 თვეს გაგრძელდება.

საქართველო პირველი მინვეული ქვეყანაა, რომელიც ღვინის ცივილიზაციის ცენტრში მევენახეობა-მეღვინეობის გამოფენათა ციკლს გახსნის და ღვინის ცივილიზაციის მუზეუმის საპატიო მასპინძელი იქნება.

გამოფენისადმი ინტერესი საკმაოდ დიდი აღმოჩნდა და პირველივე დღეებში, ასეულობით ადამიანს მიეცა შესაძლებლობა გაეცნობოდა ქართული ღვინის ისტორიასა და კულტურას.

„ბორდოს ღვინის ცივილიზაციის ცენტრს საკმაოდ ბევრი ვიზიტორი ჰყავს. ქართული ღვინის კულტურისადმი მიძღვნილმა გამოფენამ დიდი ინტერესი გამოიწვია დამთვალიერებლებს შორის. სტუმრებს შესაძლებლობა აქვთ, ცენტრში განთავსებულ ღვინის ბარში ქართული ღვინო დააგემოვნონ. ეს გამოფენა ძალიან დაეხმარება ქართული ღვინის ცნობადობის გაზრდას არა მხოლოდ საფრანგეთში, არამედ მის ფარგლებს გარეთ. ეს გამოფენა აჩვენებს, რომ საქართველო არის არა მხოლოდ ღვინის უძველესი მწარმოებელი, არამედ ამ ქვეყანაში კვლავ ვითარდება მეღვინეობის დარგი“, - აღნიშნა გიორგი სამანიშვილმა.

ბორდოში მიმდინარე გამოფენა არის უნიკალური შესაძლებლობა, რომ საქართველომ მყარად დაიმკვიდროს მსოფლიოში ადგილი, როგორც ღვინის

ცივილიზაციის უძველესმა ქვეყანამ და მსოფლიო მეღვინეობის აკვანამ.

გამოფენის ფარგლებში, ბორდოს ღვინის ცივილიზაციის ცენტრში წარმოდგენილია უნიკალური არქეოლოგიური და ეთნოგრაფიული ნიმუშები საქართველოს ეროვნული მუზეუმიდან, რომლებიც ადასტურებს, რომ საქართველო უდაოდ ღვინის ცივილიზაციის უძველესი ქვეყანაა. საგამოფენო სივრცეში 4 თვის განმავლობაში მუდმივად ჩატარდება სხვადასხვა ღონისძიება: სამეცნიერო კონფერენციები, პრეზენტაციები, ღვინის პროფესიული დეგუსტაციები, რომლებსაც წარუძღვებიან მსოფლიოში აღიარებული ღვინის ექსპერტები.

თანამედროვე მსოფლიოში ბორდო ითვლება ევროპის წამყვან კულტურულ და ტურისტულ ცენტრად და მსოფლიო ღვინის დედაქალაქად, რომელიც ყოველწლიურად 6 მილიონზე მეტ ვიზიტორს მასპინძლობს.

ღვინის ცივილიზაციის ცენტრი – Cité des Civilisations Du Vin – განთავსებულია 14 ათას კვ. მეტრზე და ულტრათანამედროვე ტექნოლოგიებით დამთვალიერებლებს ღვინის ცივილიზაციის ისტორიასა და თანამედროვეობას აცნობს.

გამოფენასთან დაკავშირებით შექმნილია სამთავრობო კომისია სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ლევან დავითაშვილის ხელმძღვანელობით. ღონისძიების ორგანიზებაში ჩართულია მთავრობის ადმინისტრაცია, სოფლის მეურნეობის, კულტურის, საგარეო საქმეთა, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროები,

საქართველოს საელჩო საფრანგეთში, ღვინის ეროვნული სააგენტო, საქართველოს ეროვნული მუზეუმი, ასოციაცია „ქართული ღვინო“, ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი (საქპატენტი), საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო, ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია და სხვა ორგანიზაციები.

საქართველოს ეროვნული ბანკის ინიციატივით, სპეციალურად ამ ღონისძიებისთვის, იაპონიის ზარაფხანაში (Japan Mint) მოიჭრა 5 ლარის ნომინალის ვერცხლის მონეტა.

ქართული გამოფენის ფარგლებში, ღვინის ცივილიზაციის ცენტრის ცენტრალურ შესასვლელში განთავსდება დიდი ზომის ქვევრი, რომელიც ცენტრში მუდმივ ექსპოზიციაში დარჩება.

GEORGIA Cradle of Wine

სასარგებლო რჩევა

თვითღირებულება და ნულოვანი მოგების წერტილი

საწარმოს პროდუქტის ფასის სწორად განსაზღვრად და გაყიდვების ზუსტად დასაგეგმად აუცილებელია საწარმომ გათვალისწინოს პროდუქტის თვითღირებულება და გაიანგარიშოს ნულოვანი მოგების წერტილი.

თვითღირებულების გათვლის ერთ-ერთი გავრცელებული საშუალებაა მისი გამოანგარიშება ცვლადი ხარჯების მეთოდით.

ცვლადია ხარჯები, რომლებიც პროდუქციის წარმოებისა და რეალიზაციის პირდაპირპროპორციულად იცვლება. ფიქსირებული ხარჯები არ იცვლება პროდუქციის წარმოებისა და რეალიზაციის ცვლასთან ერთად. ცვლადი ხარჯების მაგალითებია: ოფისის/საწყობის ქირა, ოფისის გათბობის და გაგრილების ხარჯები, ადმინისტრაციის ხელფასები, კრედიტის დაფარვები, ქონების გადასახადი. ცვლადი ხარჯების მაგალითებია ნედლეულის ღირებულება, შეფუთვის ღირებულება, პროდუქციის დამზადების პროცესში გამოყენებული წყლის, გაზის და ელექტროენერგიის ღირებულება.

ზუსტად გამოიყენეთ საწარმოს სპეციფიკის მიხედვით ფიქსირებული და ცვლადი ხარჯები. ნახავთ, რომ ზოგიერთი ხარჯი ცალსახად მიეკუთვნება ერთ-ერთ ჯგუფს, ზოგიერთი, ერთი და იმავე დასახელების ხარჯი, კი შეიძლება სხვადასხვა ჯგუფში შედიოდეს, მაგალითად, შეიძლება დისტრიბუტორთა ანაზღაურება 2 კომპონენტისგან შედგებოდეს – ფიქსირებული ხელფასისგან (ფიქსირებული ხარჯი) და პროდუქციის გაყიდვებიდან მიღებული ღირებულების პროცენტისგან (ცვლადი ხარჯი).

გამოთვალეთ რამდენი ლარია ცვლადი ხარჯები 1 ერთეულ პროდუქტზე და რამდენია ერთობლივი მოგება (= სარეალიზაციო ფასი – თვითღირებულება).

გამოთვლის მაგალითი 1 ბოთლი საფერავის ღვინისთვის:

N	ცვლადი ხარჯის დასახელება	ცვლადი ხარჯები 0.750 ლტ. ბოთლისთვის	%
1	ყურძენი	1.04	31.23
2	ბოთლი	0.85	25.53
3	ჩაჩი, კორპი, საცობი	0.80	24.02
4	ეტიკეტი და კონტრეტიკეტი	0.53	15.92
5	ელექტროენერგია წარმოებისთვის	0.01	0.30
6	დისტრიბუტორების საკომისიო ანაზღაურება	0.10	3.00
7	თვითღირებულება	3.33	100.00
8	სარეალიზაციო ფასი	8.50	
9	ერთობლივი მოგება ერთეულ პროდუქტზე (= N 8 – N 7)	5.17	

ამ მაგალითზე 1 ბოთლი ღვინის რეალიზაციიდან ფიქსირებული ხარჯების გათვალისწინებლად ღვინის მარანი 5.17 ლარის ოდენობის მოგებას იღებს. ნულოვანი მოგების გასათვლელად უნდა ვიანგარიშოთ რამდენი ბოთლი ღვინო უნდა გაყიდოს მარანმა, რომ ამ მოგებით ამოიღოს ყველა ფიქსირებული ხარჯი. ამისთვის გამოთვალეთ რამდენი იქნება 1 წლის ფიქსირებული ხარჯები.

ფიქსირებული ხარჯების მაგალითი ღვინის მარნისთვის:

#	ფიქსირებული ხარჯის დასახელება	ფიქსირებული ხარჯები, ლარი/წელი
1	ხელფასები	6,000
2	დისტრიბუციის ხარჯები	1,440
3	მარკეტინგული ხარჯები	1,200
4	საოფისე ელექტროენერგია და წყალი	600
5	დასუფთავება	600
6	მარნის ტერიტორიის კეთილმოწყობა	4,500
7	სამეურნეო ხარჯები	600
	სულ	14,940

ნულოვანი მოგების წერტილის გათვლა

პროდუქციის ერთეულებში ნულოვანი მოგების წერტილის გამოსათვლელად ფიქსირებული ხარჯები უნდა გავყოთ ერთეულ პროდუქტის ერთობლივი მოგების სიდიდებზე. შემოთ მონიშნულ მაგალითზე ნულოვანი მოგების წერტილი = 14,940 / 5.17 = 2,890. მინიმუმ ამდენი ბოთლი ღვინო უნდა გაყიდოს მარანმა იმისთვის, რომ მისმა შემოსავლებმა გაეკეთოს ხარჯები. ამ წერტილის მიღწევისას საწარმო მარალზე არ გავა, თუმცა არც მოგება ექნება მიღებული. ნულოვანი მოგების წერტილის თანხაში დასახადა ამ წერტილის შესაბამისი პროდუქციის რაოდენობა უნდა გავამრავლოთ მის სარეალიზაციო ფასზე. მონიშნულ მაგალითში მარნის ნულოვანი წერტილი თანხაში იქნება 2,890 * 8.50 = 24,563 ლარი.

თუ თქვენი პროდუქციის რაოდენობა და ფასები, ნედლეულის ფასები და სხვა პარამეტრები დამოკიდებულია სემონებზე, გათვლები გააკეთეთ ყოველთვიურად (ან იმ პერიოდულად, რომელსაც სემონურობის სპეციფიკა მოითხოვს).

მიუხედავად იმისა, რომ თვითღირებულებისა და ნულოვანი მოგების წერტილი მეთოდი არაა რთული, მას დამწყები, მცირე და საშუალო საწარმოების დიდი ნაწილი არ იყენებს თავის საქმიანობაში. სისტემატურად აწარმოეთ გათვლები და დაინახავთ, თუ როგორ იზრდება თქვენი დაგეგმვის ხარისხი, თუ რამდენად უმჯობესდება ბაზრის ხედვა და იზრდება თქვენი კონკურენტუნარიანობა.

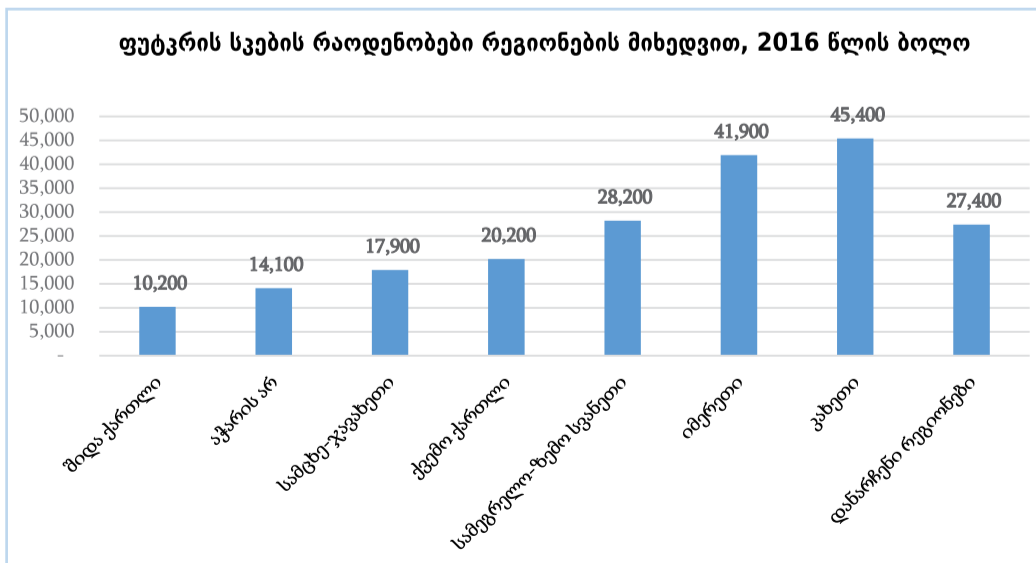
მეფუტკრეობა

მსოფლიოში წლიურად 2 მილიონ ტონამდე თაფლი იწარმოება. თაფლის ერთ-ერთი უდიდესი ბაზარია ევროკავშირი - 2015 წელს მან 268 ათასი ტონა თაფლი აწარმოა, ხოლო 500 მილიონ ევრომდე ღირებულების 197 ათას ტონამე მეტი თაფლი იმპორტით მიიღო (ევროსტატის მონაცემები). 2016 წელს ევროკავშირმა საქართველო მესამე ქვეყნების ჩამონათვალში შეიყვანა, რაც იმას ნიშნავს, რომ საქართველოდან ევროკავშირის ბაზარზე თაფლის ექსპორტი დაშვებულია.

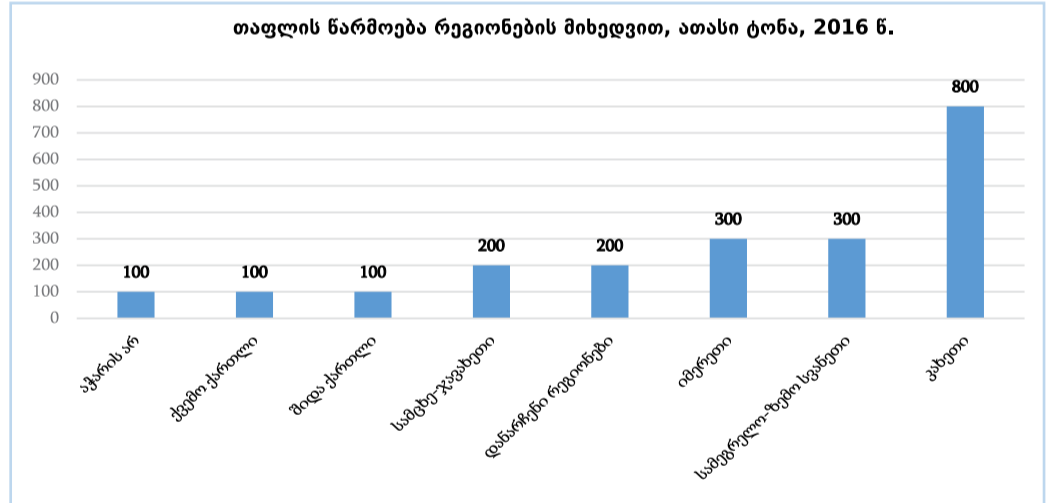
სკების რაოდენობა

საქართველოში ფუტკრის ოჯახების რაოდენობამ 2016 წლის ბოლოსთვის 205,300 ერთეული შეადგინა, აქედან ყველაზე მეტი სკა კახეთშია (45,400 ერთეული, 13.4 %).

თაფლის წარმოება

საქართველოში 2016 წელს 2,100,000 კგ თაფლი იყო წარმოებული. თაფლის წარმოება რეგიონების მიხედვით: ყველაზე მეტი თაფლი კახეთში იყო წარმოებული (800 ტონა, 38.1 %).

მეფუტკრეობის დარგში წარმატებულად მუშაობენ კოოპერატივები. 2016 წელს მათმა წილმა თაფლის წარმოებაში 266.6 ტონა შეადგინა (სრული წარმოების 12.7 %).

რეგიონი	კოოპერატივების რაოდენობა	თაფლის წარმოება (ტონა)
კახეთი	21	29.5
ქვემო-ქართლი	23	13.9
მცხეთა-მთიანეთი	15	10.9
შიდა-ქართლი	13	7.9
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	21	33.1
გურია	7	16.6
აჭარა	34	9.4
სამცხე-ჯავახეთი	78	66.5
იმერეთი	23	39.4
რაჭა-ლეჩხუმი	13	8.6
თბილისი	5	31.0
სულ	253	266.6

თაფლის საშუალო ფასი

საქართველოში წარმოებული თაფლის საშუალო ფასი 2016 წელს „ფერმერის კართან“ 13-14 ლარი/კგ იყო.

თაფლის ექსპორტი-იმპორტი

2016 წელს საქართველოში იმპორტირებულია 27 ტონამდე თაფლი, რაც 7-ჯერ აღემატება ექსპორტის მაჩვენებელს, თუმცა, ექსპორტირებული თაფლის ფასი 1.9-ჯერ მეტია იმპორტირებულის ფასზე.

მონაცემი	ექსპორტი	იმპორტი
მასა (კგ.)	3,821	26,939
ღირებულება (\$)	21,247	80,302
1 კგ. საშუალო ფასი (\$/კგ.)	5.56	2.98

წარმატების ისტორიები

აბას მუსაევი: - „უახლოეს მომავალში საკუთარ სათბურებში მოყვანილ ბოსტნეულს ვეროპულ ბაზარზეც გაიტან“.
აბას მუსაევი ქვემო ქართლში, მარნეულის რაიონის სოფელ დამია გიურარხში დაიბადა და გაიზარდა. პროფესიით ეკონომისტი მრავალი წელი მუშაობდა

სპეციალობით - ბუღალტერი იყო. რამდენიმე წლის წინ, თურქეთში მოგზაურობის დროს, სასათბურე მეურნეობის კომპლექსი დაათვალიერა. თურქ ფერმერებთან შესაბამისი კონსულტაციების გავლის შემდეგ, გადაწყვიტა სამშობლოში, საკუთარ მიწის ნაკვეთზე სასათბურე მეურნეობა მოეწყო, თუმცა ფინანსური რესურსის სიმწირის გამო, იდეის განხორციელება წარმოდგენილი იყო. გამოსავალის ძიებაში სხვადასხვა საფინანსო ინსტიტუტს მიმართა, მაგრამ სტანდარტული საკრედიტო პორტფელი, საკმაოდ მაღალი წლიური საპროცენტო განაკვეთით, აბას მუსაევს გადაწყვეტილების მიღებას ურთულებდა.

2013 წელს, მას შემდეგ, რაც აბას მუსაევი შეიტყო „შელავათიანი აგროკრედიტის“ პროექტის შესახებ, პროექტის მონაწილე ბანკს მიმართა. შესაბამისი მოთხოვნების დაკმაყოფილების შემდეგ, ფერმერმა სასათბურე მეურნეობის მოსაწყობად შელავათიანი აგროკრედიტი მიიღო, რამაც საშუალება მისცა მშობლიურ სოფელში საერთაშორისო სტანდარტების სასათბურე მეურნეობა შეექმნა, რომელიც 2014 წელს შევიდა ექსპლუატაციაში.

დღეისათვის, სასათბურე მეურნეობა წელიწადში

დაახლოებით 200 ტონა ბოსტნეულს (კიტრი, პომიდორი) აწარმოებს და რეალიზებას, ძირითადად, ადგილობრივ ბაზარზე ახდენს, თუმცა, სასათბურეში მოყვანილი ბოსტნეულის ნაწილი ექსპორტზეც გააქვს რუსეთში.

როგორც აბას მუსაევი აღნიშნავს, შელავათიანი აგროკრედიტის გარეშე სასათბურე მეურნეობის მოწყობას ვერ შეძლებდა. ამჟამად ფერმერს ადგილობრივი აგროსესხის მხოლოდ 1%-ის დაფარვა უწევს, რაც საშუალებას აძლევს საწარმოში რეინვესტირება მოახდინოს და წარმოება გააფართოვოს.

სასათბურე მეურნეობაში მუდმივად 15-18 ადგილობრივი მკვიდრია დასაქმებული. ფერმერს საქმიანობაში მეუღლეს ეხმარება. მომავალი წლიდან გეგმავს 2 ჰა მიწის ფართობზე დამატებით კიდევ მოაწყოს სათბური და კიტრსა და პომიდორთან ერთად სხვა ბოსტნეული კულტურების მოყვანას.

აბას მუსაევი გეგმავს, რომ უახლოეს მომავალში შეძლებს საკუთარ სათბურებში მოყვანილი ბოსტნეული ევროპულ ბაზარზეც გაიტანოს.

ქვემო სიმონეთის მეფრინველეობის ფერმა ქართულ ბაზარს წელიწადში 150 ტონამდე ფრინველის ხორცი ამარაგებს.
ქუთაისის მკვიდრი გიორგი ხაზარაძე უკვე მე-3 წელია სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში ჩაერთო და

მეფრინველეობის ფერმა ააშენა. გიორგი ხაზარაძე ორ პროფესიას ფლობს - ეკონომისტიც არის და იურისტიც. ყოველთვის ფიქრობდა, რომ ეკოლოგიურად სუფთა, ჯანსაღი კვების პროდუქტების წარმოება დეფიციტურია არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მთელ მსოფლიოში. სწორედ ამიტომ, გადაწყვიტა, საკუთარი ძალებით დედუღეთში, სოფელ ქვემო სიმონეთში მეფრინველეობის ფერმა აეშენებინა. მშენებლობა უკვე დაწყებული ჰქონდა, როდესაც დამატებითი ფინანსური რესურსი დასჭირდა და „შელავათიანი აგროკრედიტის“ პროექტში ჩართულ ერთ-ერთ საფინანსო ინსტიტუტს მიმართა, სადაც ურჩივს აღნიშნული პროექტით ესარგებლა, რაც საშუალებას მისცემდა შელავათიანი პირობებით მიეღო ფერმის მშენებლობისთვის საჭირო თანხა.

„შესაბამისი დოკუმენტაციის წარდგინისა და პროექტით გათვალისწინებული მოთხოვნების დაკმაყოფილების შემდეგ, ბანკმა უპრობლემოდ გამომიყო სესხი, რომლის წლიური საპროცენტო განაკვეთის თანადაფინანსებას სახელმწიფო ახორციელებს. შესაბამისად, ჩემს მიერ გადასახდელმა წლიურმა საპროცენტო განაკვეთმა მხოლოდ

1% შეადგინა“, - აღნიშნავს გიორგი ხაზარაძე.

გიორგი ხაზარაძემ მეფრინველეობის ფერმის მშენებლობაში 500 000 აშშ დოლარამდე ინვესტიცია განახორციელა, აქედან 100 000 აშშ დოლარი შელავათიანი აგროკრედიტია. სწორედ ამ თანხით შეძლო ფერმერმა მისთვის საჭირო ტექნიკური აღჭურვილობისა და ძვირადღირებული ინვენტარის შეძენა, რამაც ფერმის წარმადობა თითქმის გააორმაგა.

ქვემო სიმონეთის მეფრინველეობის ფერმა ექსპლუატაციაში 2017 წელს შევიდა და ქართულ ბაზარს წელიწადში 150 ტონამდე ფრინველის ხორცი ამარაგებს. წარმოებაში მუდმივად დასაქმებულია 15-20 ადგილობრივი მკვიდრი. გიორგი ხაზარაძეს ფერმერულ მეურნეობაში აქტიურად ყავს ჩართული მეუღლე და იმედოვნებს, რომ სწავლის დასრულების შემდეგ, შვილებსაც დააინტერესებს ოჯახური ბიზნესით.

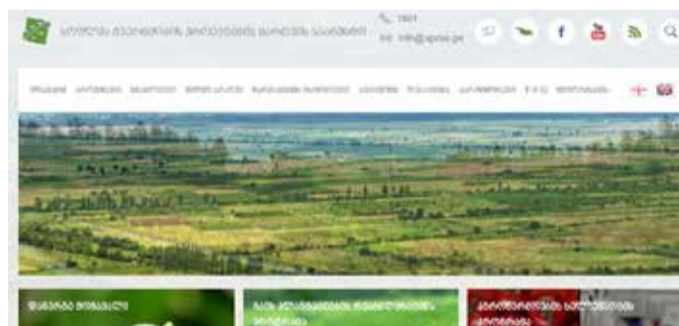
ფერმერი, სამომავლოდ, ქვემო სიმონეთში საქონლის ფერმის აშენებას და პროექტის „დანერგე მომავალი“ ფარგლებში ხეხილის ბაღის გაშენებას გეგმავს.

გთავაზობთ იმ ვებგვერდების მოკლე მიმოხილვას, რომლებზეც შეგიძლიათ იხილოთ თქვენი აგროწარმოების უკეთესად დაგეგმვისთვის, დაფინანსების მიღებისთვის, საწარმოს საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანისთვის აუცილებელი ინფორმაცია.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებგვერდი moa.gov.ge

აქ შეგიძლიათ იხილოთ სამინისტროს მიერ განული საქმიანობების ანგარიშები, წაკითხოთ გაზეთის „ჩვენი სოფელი“ ელექტრონული ვერსიები. აქვეა განთავსებული სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო ცენტრების საკონტაქტო მონაცემები ყველა მუნიციპალიტეტის მიხედვით („კონტაქტი > რეგიონები“) - ამ ცენტრებიდან თქვენ შეგიძლია მიიღოთ უფასო ინფორმაცია და რჩევები აგროსაკითხებზე.

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტოს ვებგვერდი apma.ge

სააგენტო ახორციელებს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ ინიცირებულ პროექტებს. ვებგვერდზე შეგიძლიათ იხილოთ აგროწარმოების განვითარებისთვის „ერთიანი აგროპროექტის“ ფარგლებში მიმდინარე სახელმწიფო პროგრამების („დანერგე მომავალი“, „შელავათიანი აგროკრედიტი“, „აგროდაზღვევა“ და სხვ.) პირობები.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს ვებგვერდი acda.gov.ge

ამ გვერდზე შეგიძლიათ იხილოთ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ბაზა (ძებნა შესაძლებელია მუნიციპალიტეტის, კოოპერატივის სახელწოდების და საქმიანობის მიხედვით), კოოპერატივების განვითარებისთვის მიმდინარე სახელმწიფო პროგრამების პირობები, მარეგულირებელი კანონმდებლობა, წესდების ნიმუში და პასუხები ხშირად დასმულ კითხვებზე.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ვებგვერდი srca.gov.ge

ცენტრის საქმიანობისა და სიახლეების გარდა, შეგიძლიათ იხილოთ ათეულობით აგრორჩევა მეფუტკრეობის, მეცხოველეობის, მემცენარეობის, მევენახეობის და სოფლის მეურნეობის სხვა მიმართულებებით.

ღვინის ეროვნული სააგენტოს ვებგვერდი georgianwine.gov.ge

აქ იხილავთ საქართველოში რეგისტრირებული ღვინის კომპანიების რეესტრს, ინფორმაციას ქართული ღვინოების შესახებ, ექსპორტის მაჩვენებლებს, რთველის სტატისტიკას (რთველის პერიოდში მონაცემები online-რეჟიმში ახლდება).

საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრის ვებგვერდი sakpatenti.org.ge

აქ იხილავთ პატენტის და სასაქონლო ნიშნის მიღებასთან დაკავშირებულ დეტალურ ინფორმაციას. შეგიძლიათ ნახოთ საქართველოში რეგისტრირებული ადგილწარმოების დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების რეესტრი თითოეული პროდუქტის დეტალური აღწერით (ღვინო, ყველი, ჩურჩხელა, წყლები, ჩაი, თაფლი და სხვ.).

ინტერვიუ

ინტერვიუ შპს „საქართველოს მელიორაციის“ გენერალურ დირექტორთან, არჩილ ბუკიასთან

- რწყვის სეზონი საქართველოში აქტიურ ფაზაშია. მცირე ნალექებისა და ცხელი ზაფხული ფონზე, როგორ მიმდინარეობს რწყვის პროცესი?

- შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ამ პროცესს მაქსიმალურად მობილიზებული შეხვდა. წინა წლებში გატარებულმა მასშტაბურმა სარეაბილიტაციო სამუშაოებმა სარწყავ სისტემებზე დადებითი შედეგი გამოიღო. ჩვენ სარწყავი სეზონის წინა მოსამზადებელი პერიოდი მაქსიმალურად გამოვიყენეთ იმისთვის, რომ მინიმალური ყოფილიყო შეფერხებები მომხმარებლისთვის წყლის მიწოდებაში. ამჟამად ყველა მაგისტრალური არხი მაქსიმალური დატვირთვით მუშაობს. შექმნილია რეგიონული და ცენტრალური საკოორდინაციო შტაბები, რომლებიც ოპერატიულად რეაგირებენ ყველა წარმოქმნილ პრობლემაზე და შეძლებისდაგვარად ახერხებენ მათ გადაჭრას. აქტიურად მუშაობს ცხელი ხაზი, რომლის მეშვეობითაც ჩვენ ვიღებთ ინფორმაციას თავად მოსახლეობისგან და მყისიერად ვრეაგირებთ მათ მოთხოვნებზე.

წლებანდელი სეზონი განსაკუთრებულად რთულია. აღმოსავლეთ საქართველოში უკვე თვეზე მეტია ნარჩუნდება უნალექო და რეკორდულად ცხელი ამინდი. ასეთ დროს სარწყავი წყლის მოხმარება ერთიორად იზრდება. უნალექო ამინდების გამო, მდინარეებში წყლის დონე მკვეთრად დაეცა, ამიტომ წყლის მოხმარების სპეციალური გრაფიკი დავანესეთ. მინდა, ვთხოვო მოსახლეობას, რომ ასეთი გრაფიკის შემოღებას გაგებით მოეკიდოს, რადგან ერთი მომხმარებლის მიერ სარწყავი რესურსის არაეკონომიურად ხარჯვამ შესაძლოა, მეორე საერთოდ უწყლოდ დატოვოს. წყალმცირობა ობიექტურად წარმოშობილი პრობლემაა და მისი გადაჭრა მხოლოდ მელიორაციის სამსახურის, ადგილობრივი ხელისუფლებისა და, რაც მთავარია, თავად მოსახლეობის ერთობლივი ძალისხმევით არის შესაძლებელი.

- სახელმწიფომ, განსაკუთრებით უკანასკნელ ხუთ წელიწადში, სოლიდური თანხები გამოყო სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციისთვის. რა მდგომარეობაა ამჟამად სარწყავ სისტემებზე?

- დიახ, 2012 წლიდან მოყოლებული მართლაც უპრეცედენტო სამუშაოები ჩატარდა ცენტრალურ სარწყავ მაგისტრალურებსა და წყალგამანაწილებლებზე, აგრეთვე სადრენაჟო სისტემებზე. თუმცა, ის, რაც 90-იანი წლებიდან მოყოლებული განადგურდა, არხების მოუვლელობისა

და ხშირად სარწყავი მიწების დატაცებისა და სხვა დანაშაულებრივი ქმედებების გამო, ასე ადვილი აღსადგენი ნამდვილად არ არის და კიდევ დიდი ძალისხმევა, დრო და თანხა არის საჭირო, რომ მოხდეს უზარმაზარი საირიგაციო და სადრენაჟო სისტემის სრული რეაბილიტაცია.

მარტო ჩამონათვალი, თუ რა გაკეთდა 2012 წლიდან დღემდე, შთამბეჭდავია და საკმარისია იმისთვის, რომ შეგვექმნათ წარმოდგენა განუვლი სამუშაოს მასშტაბებზე. მაგალითად, 2012 წლისთვის წყალუმრუნველყოფილი იყო მხოლოდ 45 ათასი ჰექტარი, ხოლო ჭარბი წყლის მოცილება ხორციელდებოდა 14 ათას ჰექტარზე. 2013 წლიდან ჩატარდა მასშტაბური სარეაბილიტაციო და საექსპლუატაციო სამუშაოები სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მაგისტრალურ არხებზე, სათავე და სხვა ჰიდროტექნიკურ ნაგებობებზე. 2012 წლიდან დღემდე განხორციელდა 124 მლნ ლარის ღირებულების სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 194 სარეაბილიტაციო პროექტი. შედეგად, დღეისთვის წყალუმრუნველყოფილი მიწის ფართობი შეადგენს 114 300 ჰექტარს, ხოლო დაშრობილია 35 900 ჰექტარი.

ამჟამად, ქვეყნის მასშტაბით მიმდინარეობს სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 48 მლნ ლარზე მეტი ღირებულების 51 სარეაბილიტაციო პროექტი, რომელთა დასრულების შემდეგ, რეგულარულად რწყვა კიდევ 13 414 ჰექტარამდე მიწის ფართობზე გახდება შესაძლებელი; წყლის მიწოდების რეჟიმი გაუმჯობესდება 28 985 ჰექტარ მიწის ფართობზე, ხოლო დაშრობა და ჭარბი წყლის მოცილება მოხდება 10 333 ჰექტარზე. საქართველოში მოიპოვება 280 ათასი ჰექტარი სარწყავი სავარგული. საიდანაც, დღეისათვის წყალუმრუნველყოფილია 114 ათასი ჰექტარი. დანარჩენ 166 ათას ჰექტარზე სავარგულების წყლით უზრუნველყოფა, სასოფლო-სამეურნეო კულტურებისათვის დადგენილი სარწყავი რეჟიმების სრული დაცვით შეუძლებელია. როგორც ხედავთ, მიუხედავად იმისა, რომ 2012 წელთან შედარებით, დღევანდელი მაჩვენებლები ორჯერ მეტია, სამომავლოდ უზარმაზარი მოცულობის სამუშაოებია ჩასატარებელი.

- მიუხედავად ჩატარებული სამუშაოებისა, მოუნწერიგებელია შიდა ქსელები, რაც წყლის მომხმარებელთა სამართლიან გულისწყრომას იწვევს. ამ მიმართულებით რა სამუშაოებს ატარებთ?

- მინდა განვმარტო, რომ სახელმწიფო ასრულებს თავის დანაპირებს და, ეტაპობრივად, პრიორიტეტების მიხედვით ავითარებს სამელიორაციო ინფრასტრუქტურას, რის თაობაზეც ზემოთ უკვე მოგახსენეთ. ხორციელდება პროექტები, როგორც კომპანიის საკუთარი ძალებით, ასევე

დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით. რაც შეეხება შიდა ქსელებსა და ამ ქსელების მეშვეობით მომხმარებლებს შორის წყლის განაწილებას, ეს თავად მომხმარებლებმა უნდა დაარეგულირონ ერთმანეთთან მოლაპარაკებისა და შეთანხმების საფუძველზე. რწყვის სეზონზე ყველაზე მეტ პრობლემას სწორად აქ ვაწყდებით. სარწყავად მიწოდებული წყლის ბენეფიციარებს შორის რაციონალური და პროპორციული განაწილება მიმჩნია ყველაზე მწვავე პრობლემად, რომლის გადაჭრაც შეუძლებელია საკითხისადმი კომპლექსური მიდგომის გარეშე. სარწყავი სისტემების შიდა ქსელი არ იყო მორგებული წვრილკონტურიანი ნაკვეთების მორწყვაზე. ამას ისიც ემატება, რომ ფერმერები სარწყავი სეზონისთვის ფართობებს არ ამზადებენ, არ ხდება სარწყავი ტერიტორიების დაკვალია, დროებითი სარწყავი ქსელის მოწყობა და ა.შ. ამას ისიც ემატება, რომ თავად ფერმერული მეურნეობები არ იყენებენ თანამედროვე რწყვის სისტემებს (წვეთოვანი და დანვითვითი რწყვა), რაც წყლის არარაციონალურად ხარჯვას იწვევს და მოსავლიანობაზეც ახდენს გავლენას. სწორედ ამ საკითხებს დაარეგულირებს „ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების“ პროექტის ფარგლებში მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით შემუშავებული და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ დამტკიცებული „ირიგაციის სტრატეგია საქართველოსთვის 2017-2025“. სტრატეგია ითვალისწინებს წყალმომხმარებელთა ორგანიზაციების შექმნას, რომლებიც პასუხისმგებელი იქნებიან შიდა სამეურნეო დონის სისტემების მართვასა და ფერმერთა შორის სარწყავი წყლის სამართლიან განაწილებაზე. დარგის რეგულირების მიზნით, შემუშავებულია ჰიდრომელიორაციის შესახებ კანონპროექტი, რომელიც აწესრიგებს ურთიერთობას კომპანიასა და წყალმომხმარებელთა ორგანიზაციებს შორის.

- კომპანიაში ჩატარდა რეორგანიზაცია; რა ტიპის ცვლილებები განახორციელეთ?

- რეორგანიზაცია, რომელიც კომპანიაში ჩატარდა ორიენტირებულია მომსახურების გაუმჯობესებასა და მის გაფართოებაზე. განხორციელდა უპრეცედენტო დეცენტრალიზაცია, მოხდა დელეგირება, ადგილობრივ სერვისცენტრებს მნიშვნელოვნად გაეზარდათ უფლებამოსილებები. ეს ეხება როგორც მონიტორინგს, აგრეთვე სერვისებს. დეცენტალიზაციის მიზანი უპირველესად აბონენტთა მომსახურების მნიშვნელოვანი ხარისხობრივი გაზრდა იყო. განხორციელებული რეორგანიზაცია უფრო ეფექტიანს გახდის კომპანიის მუშაობას. შეწყობს ხელს კომპანიასა და მის მომხმარებლებს შორის თანამშრომლური ურთიერთობების ჩამოყალიბებას.

სოფლის მეურნეობის განვითარების საქართველოს ფონდი (IFAD) საქართველოში

Investing in rural people

საინვესტიციო პროექტი ითვალისწინებდა საქართველოში აგროლიზინგის განვითარების ხელშეწყობას. პროექტის სალიზინგო კომპონენტის მეშვეობით დაფინანსდა 15 სალიზინგო (აგრო) პროექტი. აგრეთვე, განხორციელდა დაახლ. 64 კმ სიგრძის საირიგაციო მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, გასარწყავიანდა 11,000 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწა და სარწყავი წყლით უზრუნველყოფილი გახდა 14,400 კომლი.

დღეისათვის, ფონდი ახორციელებს პროექტს „სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზრებზე წვდომა და მოქნილობა“ (AMMAR).

პროექტის ღირებულება, დაახლოებით, 19 მლნ აშშ დოლარია, საიდანაც 5,5 მლნ აშშ დოლარი არის გლობალური გარემოს დაცვის ფონდის (GEF) მიერ საქართველოსათვის გამოყოფილი გრანტი.

პროექტის „სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზრებზე წვდომა და მოქნილობა“ (AMMAR) მიზანია სოფლად მოსახლეობის შემოსავლების ზრდა და სიღარიბის დაძლევა შერჩეულ ღირებულებათა ჯაჭვების (VC) განვითარების გზით.

პროექტი პირველ ეტაპზე მუშაობს შემდეგი ღირებულებათა ჯაჭვების განვითარების კუთხით: ვაშლი, ატამი, ბოსტნეული, კენკროვანი ხილი, კვი, ხურმა, თაფლი, დაფნა კაკლოვანი კულტურები.

პროექტი ითვალისწინებს:

- გრანტების გაცემას მცირე ფერმერთათვის და ფერმერთა ჯგუფებისათვის
- ფერმერთა ინტენსიურ სწავლებებსა და ტრენინგებს
- 10 სადემონსტრაციო ნაკვეთის მოწყობას
- მცირე ზომის ინფრასტრუქტურული ობიექტების რეაბილიტაციებს (შეიძლება ესყოს შიდა საირიგაციო სისტემები, სოფლის ხიდები, გზები)
- ლანდშაფტის აღდგენის ღონისძიებებს

ლალი დურმიშიძე (მარჯვნივ)

ლალი დურმიშიძე - სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის (IFAD) პროექტის მენეჯერი.

„აგრარული დარგის განვითარების ხელშეწყობისთვის, სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD) და საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო უკვე წლებია ნაყოფიერად თანამშრომლობენ.

ვფიქრობ, აღსანიშნავია ის მნიშვნელოვანი ფაქტი, რომ ფონდი (IFAD) საქართველოში წარმატებით იზიდავს სხვადასხვა ქვეყნის დონორი ორგანიზაციებიდან მიზნობრივ გრანტებს. სულ ახლახან, ფონდმა დანიის სამეფოდან მოიზიდა დაახლოებით 4.2 მლნ აშშ დოლარის ოდენობის გრანტი, რომლის მიზანია სოფლად ახალგაზრდების სამეწარმეო საქმიანობაში ჩართვის ხელშეწყობა. აღნიშნული პროექტი ითვალისწინებს მიზნობრივი გრანტების გაცემას ახალგაზრდებისათვის (მამაკაცებისათვის 18-დან 35 წლამდე, ქალებისათვის, 18-დან 40 წლამდე)“.

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD) წარმატებით აგრძელებს საქართველოში თავის მრავალწლიან საქმიანობას და გეგმავს ახალი საინვესტიციო პროექტის დაწყებას მეცხოველეობის მიმართულებით. მიმდინარე წლის ოქტომბერში დაგეგმილია სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდის მისიის ვიზიტი საქართველოში. ვიზიტის ფარგლებში შემუშავდება პროექტის დეტალური დიზაინი.

IFAD - სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი საქართველოში

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი წარმოადგენს ერთ-ერთ მსხვილ დონორ ორგანიზაციას საქართველოს სოფლის მეურნეობის სექტორისთვის.

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD) საქართველოში 1997 წლიდან მოღვაწეობს და ოთხი პროექტით სოფლის მეურნეობაში განხორციელებული აქვს, დაახლოებით, 52 მლნ აშშ დოლარის ოდენობის ინვესტიცია, რის შედეგადაც სარგებელი 92,850 ოჯახმა მიიღო.

- აღნიშნული პროექტებია:
- სოფლის მეურნეობის განვითარების პროექტი (1997-2004 წლები)
 - მთიანი და მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების პროგრამა (2000-2010 წლები)
 - სოფლის განვითარების პროექტი (2005-2011 წლები)
 - სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობის პროექტი (2009-2014 წლები)

სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი არის პირველი დონორი ორგანიზაცია, რომელმაც 1997-2000 წლებში საქართველოში დაიწყო სოფლის მეურნეობის დარგის დაფინანსება კომერციული ბანკების მეშვეობით, ხელი შეუწყო სოფლად საკრედიტო კავშირების შექმნას, განახორციელა მინის რეგისტრაციის პილოტური პროგრამა გარდაბნისა და მცხეთის რაიონებში.

2000-2010 წლებში, ფონდმა განახორციელა მთიანი და მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების პროგრამა, რომელიც მიმდინარეობდა ასპინძის, დუშეთის, ონისა და შუახევის რაიონებში. პროექტის ფარგლებში, სოფლებში აშენდა ახალი ხიდები, რეაბილიტაცია ჩაუტარდა სოფლის გზებს.

2005-2011 წლებში, ფონდის დახმარებით გაიყა 11 111 აგრო სესხი, მთლიანი ღირებულებით - 18 მლნ აშშ დოლარი.

2009-2014 წლებში, ფონდის მიერ დაფინანსებული

„სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზრებზე წვდომა და მოქნილობა“ (AMMAR) აბრონარმოების ხელშეწყობის პროგრამა

სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

სასარგებლო რჩევა

დაცული გრუნტის მნიშვნელობა და თავისებურებები

დაცული გრუნტი, სათბური ენოდება მინის ნაკვეთზე შესაბამის ნაგებობას, სადაც გაუმჯობესებულია ბუნებრივი მიკროკლიმატი, აღჭურვილია სათანადო დანადგარებით ხელოვნური მიკროკლიმატის შესაქმნელად და სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსაყვანად წლის არასეზონურ პერიოდში.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო არ ხასიათდება მკაცრი კლიმატით, ყველა სახის ბოსტნეულის მოყვანა მთელი წლის განმავლობაში დაცული გრუნტის, სათბურის გარეშე შეუძლებელია, რადგან სითბომოყვარული კულტურების ღია გრუნტში, ნორმალური ზრდა-განვითარებისთვის შესაფერისი პირობები დაბლობი ზონის უმრავლეს რაიონებში მხოლოდ ნახევარი წელია - აპრილის მესამე დეკადიდან ოქტომბრის მესამე დეკადამდე. მთისწინა და მთიანი ზონისათვის ეს პერიოდი კიდევ უფრო შემცირებულია. წლის დანარჩენ დროს კი, სითბომოყვარული ბოსტნეული კულტურების მოყვანა შესაძლოა მხოლოდ დაცულ გრუნტში, უმთავრესად სათბურებსა და კვალსათბურებში.

დაცული გრუნტის ძირითადი დანიშნულებაა ჩითილების გამომზდა ღია და დაცულ გრუნტში დასარგავად, ასევე, ბოსტნეულის მოყვანა წელიწადის იმ დროს, როდესაც ღია გრუნტი ამის საშუალებას არ იძლევა.

დაცული გრუნტი ღია გრუნტისაგან განსხვავდება რიგი ნიშნებით და შემდეგი ძირითადი თვისებებით ხასიათდება:

- * იკავებს მინის მცირე ფართობს;
- * ფართობის ერთეულზე მოითხოვს უფრო მეტ კაპიტალდაბანდებას;
- * ფართობი და სივრცე მთელი წლის განმავლობაში ინტენსიურად გამოიყენება;
- * იძლევა მცენარისათვის ოპტიმალურ გარემოს და მართვის ავტომატიზაციის მაღალი დონის შექმნის შესაძლებლობას;
- * სანარმოო პროცესების მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის მაღალ დონესთან ერთად, შესაძლებელია ხელით შრომა და მცენარის ინდივიდუალური მოვლა;
- * ღია გრუნტთან შედარებით ბევრად მაღალია მოსავლიანობა: ერთ ბრუნვაში 20-30 კგ/მ²-ზე, წელიწადში 70-80 კგ/მ².

გასული საუკუნის 70-იან წლებში დაცული გრუნტის სტრუქტურაში მკვეთრი ცვლილებები მოხდა. მანამდე დაცული გრუნტი ძირითადად წარმოდგენილი იყო კვალსათბურების სახით (85 %). ნაგებობების მშენებლობის ინდუსტრიალიზაციასთან ერთად, ახალი კონსტრუქციებისა და ტიპების დანერგვის გამო, საგრძობლად გაიზარდა სათბურების ფართობი.

დაცული გრუნტის მოსაწყობად ახალი მასალების - გამჭვირვალე პოლიმერული ფირების გამოყენებამ ხელი შეუწყო შემთბარი გრუნტისა და ფირიანი სათბურების ფართობების ზრდას.

დაიწყო სათბურებისა და სასათბურე კომბინატების ტიპური დაპროექტება. სათბურების წამყვან ტიპებად მიჩნეული იქნა ბლოკისა და ანგარის სათბურები, გათბობის ძირითად სახედ - ტექნიკური თბიერება; ჩითილის წარმოების ძირითად ნაგებობად მიღებულია ფირიანი საგაბაფხულო სათბურები, სადაც, ჩითილის გამომზდის შემდეგ, გათვალისწინებულია ბოსტნეულის მოყვანა. განისაზღვრა სათბურების ზომები: ანგარის - არა ნაკლებ 1000 კვ.მ-ისა, ბლოკის საგაბაფხულო

- არა ნაკლებ 500 კვ.მ-ისა, ბლოკის ზამთრის - არა ნაკლებ 1 ჰექტრისა, საჩითილე-საბოსტნე კომპლექსები არანაკლებ 1 ჰექტრისა.

სხვადასხვა ნიადაგურ-კლიმატური პირობიდან გამომდინარე განსხვავებულია სათბურების კონსტრუქციები. მრავალგვარია სათბურის ასაგები მასალაც - რკინა, ალუმინი, ხე, მსუბუქი შენადნობები, პლასტიკური მასალები და სხვა მოდელიდან გამომდინარე, სათბურის პარამეტრები (სიგრძე, სიგანე, სიმაღლე) მკვეთრად განსხვავდება ერთმანეთისგან და საკმაოდ დიდ დიაპაზონში მერყეობს - სიგრძე 10მ-დან 75-85 მ-მდე (უფრო გრძელი სათბური არ არის მიზანშეწონილი, რადგან მათში რთულდება ჰაერის ცირკულაცია), სიგანე 3-მდან 18 მ-მდე, სიმაღლე ცენტრში 2,5 მ-დან 6-7 მ-მდე. საყრდენ ბოძებს შორის მანძილი 1,5 მ-დან 5-7 მ-მდე.

საქართველოში უახლოეს წარსულში ფართოდ გავრცელებული იყო 810-73 პროექტის მოდელი ან მისი მოდიფიკაციები, რომლის პარამეტრები არის სიგანე - 6,4 მეტრი, სიგრძე - 75 მეტრი, სიმაღლე ცენტრში - 3,5 მეტრი (ამ მოდელის ცალკეული, ან მცირე ბლოკური კონსტრუქციები ახლაც გვხვდება). გარდა ამისა, სათბურის კონსტრუქციების მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია თოვლის დაწოლისა (55-70 კგ/მ²) და ქარის სიჩქარე (65-8- კმ/სთ) მიმართ მედეგობა.

თანამედროვე სათბურის მშენებლობა საკმაოდ შრომატევადი და კაპიტალდაბანდებადი საქმეა, ამიტომ ძალზედ დიდი მნიშვნელობა აქვს ყველა იმ ღონისძიებას, რომელიც ხელს შეუწყობს ნაკლები დანახარჯებით მაღალი და ხარისხიანი მოსავლის მიღებას.

საქართველოში სასათბურე მეურნეობის განვითარებისა და ახალი, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის მიზნით, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, ჩინურ კომპანიასთან „ჰუნანის სოფლის მეურნეობის ჯგუფი“ ერთად, 2014 წლიდან მასშტაბურ პროექტს „სასათბურე ბოსტნეულის წარმოება“ ახორციელებს. პროექტის ფარგლებში, მარნეულის მუცისპალიტეტის სოფელ შულავერში, ჰუნანის სოფლის მეურნეობის ჯგუფმა, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის კუთვნილ 5 ჰექტრამდე მიწის ფართობზე მზის და ერთსივრცეანი 6 დიდი და 27 პატარა, ახალი ტექნოლოგიებით აღჭურვილი სათბური ააშენა, რომელიც სამეცნიერო-კვლევითი დანიშნულებისაა.

ჰუნანის პროვინციის სოფლის მეურნეობის ჯგუფი ასევე აქტიურად არის ჩართული სოფლის მეურნეობის საერთაშორისო გაცვლით და ადამიანური რესურსების

განვითარების პროექტებში, რომლის ფარგლებშიც, წარმატებით ხორციელდება ფერმერთა გადამზადება როგორც საქართველოში, ასევე ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში. სასწავლო კურსის ფარგლებში, ფერმერები მზის სათბურების მშენებლობის სპეციფიკას, სტრუქტურას და მართვის საკითხებს, ასევე, სათბურებში ბოსტნეული კულტურების მოვლა-მოყვანას, დაავადებების კონტროლს, დახურულ გრუნტში ბიოსასუფებისა და ბიოპესტიციდების გამოყენების სპეციფიკას სწავლობენ.

ლევან უკმაჭურიძე

„სოფლის მეურნეობის და, მათ შორის, სასათბურე მეურნეობის განვითარების ხელშეწყობას ბოლო წლებში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა. ჩვენი კლიმატური და ნიადაგური პირობები გვაძლევს შესაძლებლობას, არამარტო ჩვენი მოთხოვნა დავაკმაყოფილოთ, არამედ ქართული პროდუქცია ექსპორტზეც გავიტანოთ. გადამზადების პროგრამით გათვალისწინებული ტრენინგის ფარგლებში მიღებული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნა ფერმერებს სასათბურე მეურნეობის მონაცხეში გამოადგებათ. ეს პროგრამა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან ბოსტნეული კულტურების მოვლა-მოყვანის თანამედროვე ტექნოლოგიების გაცნობა და დანერგვა ბოსტნეული კულტურების ადგილობრივი წარმოების ზრდას განაპირობებს. მიღებული ცოდნა ფერმერებს დაეხმარებათ სასათბურე პირობებში მაღალი ხარისხის და კონკურენტუნარიანი მეტი პროდუქტი აწარმოონ“, - აღნიშნა სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორმა, ლევან უკმაჭურიძემ.

ბოსტნეულის წარმოებასთან დაკავშირებით ჩინეთთან ტექნიკური თანამშრომლობის პროექტი საქართველოს მთავრობასა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობას შორის 2014 წლის 15 იანვარს გაფორმდა. პროექტისთვის 20 მილიონი იუანი (3 მილიონი ამერიკული დოლარი) განისაზღვრა.

სახელმწიფო ხელშეწყობა

„ვაზისა და ღვინის შესახებ“ კანონში ცვლილებები განხორციელდა

მაღალმთიან რეგიონებში მესაქონლეობის განვითარების ხელშეწყობისთვის სახელმწიფო პროგრამა დაინიშნა

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო „მაღალმთიან რეგიონებში სათიბ-საძოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამას“ ახორციელებს.

სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, რომლის ინიციატორიც სოფლის მეურნეობის სამინისტროა, რაციონალურად და სწორად მოხდება სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული სათიბ-საძოვრების გამოყენება. ამ მიზნით, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებს, რომელთა წევრების რაოდენობა შეადგენს არანაკლებ 11 მეპაიეს და მფლობელობაში გააჩნიათ არანაკლებ 200 სული ფური ან/და დეკუელი, იჯარით გადაეცემათ სათიბ-საძოვრები და საქონლის საკვების დასამზადებლად შესაბამისი ტექნიკა. პროგრამით გათვალისწინებულია ერთ სულ ფურზე ან/და დეკუელზე სათიბის ფართობი, რომელიც უნდა იყოს არანაკლებ 0,5 და არაუმეტეს 2 ჰა, ხოლო, საძოვრის ფართობი ერთ სულ ფურზე ან/და დეკუელზე უნდა იყოს არანაკლებ 1 და არაუმეტეს 2 ჰა. პროგრამის ფარგლებში, კოოპერატივებს თანადაფინანსებით გადაეცემა ტრაქტორი, გუთანი, როტაციული და სემენტური სათიბელა, ფოცხი, მოთიბული მასის დამწეხი და მისაბმელი ტვირთის ტრანსპორტირებისათვის.

სახელმწიფო პროგრამა მოიცავს 29 მუნიციპალიტეტის, ნალკის, თეთრიწყაროს, დმანისის, ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომის, ნინოწმინდის, მცხეთის, ყაზბეგის, თიანეთის, დუშეთის, კასპის, გორის, ქარელის, ხაშურის, საგარეჯოს, ახმეტის, ხარაგაულის, საჩხერის, ჭიათურის, წყალტუბოს, ჩოხატაურის, ამბროლაურის, ცაგერის, ლენტეხის, მესტიის, ხულოს მუნიციპალიტეტების იმ დასახლებებში, რომლებზედაც ვრცელდება „მაღალმთიან დასახლებათა ნუსხის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 30 დეკემბრის N671 დადგენილება.

პროგრამას სოფლის მეურნეობის სამინისტრო რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან თანამშრომლობით ახორციელებს.

სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, დუშეთის მუნიციპალიტეტში, უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში, გადამამუშავებელი სიმძლავრეების შექმნის მიზნით, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო ააშენებს რძის გადამამუშავებელ საწარმოს და სრულად აღჭურავს მას. აღნიშნული საწარმო პირდაპირი

მიყიდვის წესით გადაეცემა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს, რომელიც 8 წლის განმავლობაში დაფარავს საერთო საბალანსო ღირებულების 23%-ს. უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში მონაწილეს საკუთრებაში სიმბოლურ ფასად გადაეცემა ასევე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთი და შენობა-ნაგებობა, რომელიც გამოყენებული იქნება დამზარე საქმიანობისათვის.

„მაღალმთიან რეგიონებში სათიბ-საძოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამაში რეგისტრაცია შესაძლებელი იქნება დისტანციურად, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს ვებგვერდის www.acda.gov.ge. მეშვეობით.

სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო აქტიურად ატარებს საინფორმაციო შეხვედრებს სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში. შეხვედრებში მონაწილეობენ მაღალმთიან სოფლებში რეგისტრირებული კოოპერატივების წარმომადგენლები და დაინტერესებული ფერმერები. როგორც ფერმერები აღნიშნავენ, სახელმწიფოს მხრიდან სწორედ ასეთი ტიპის მხარდაჭერა სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში ჩართული მოსახლეობის ეკონომიკური გაძლიერების რეალურ პერსპექტივაზე გათვლილი აქტივობა.

ნანული მჭედლური, უკანა ფშავის მკვიდრი:
„ძალიან კარგი პროგრამაა. იქნებ ბარში წასულებიც მობრუნდნენ, ჩვენი ხეობაც აღარ იქნება მიტოვებული. კოოპერატივში გავერთიანდებით, ამით შესაძლებლობა გვექნება არა მარტო რძიდან, არამედ ყველის წარმოებიდანაც მივიღოთ შემოსავალი“.

ნუგზა გუშარაშვილი, მცირე ფერმერი ფშავიდან:
„ეს პროგრამა სწორედ ამ ხეობისთვისაა. გაჩნდება სამუშაო ადგილები, საქონელიც გვყავს და პროგრამის მეშვეობით შევძლებთ სტანდარტების დაცვით დიდი რაოდენობით რძის პროდუქტების წარმოებას. ეს იქნება კარგი როგორც მწარმოებლისათვის, ასევე ბაზრისათვის. ახლა უკვე ჩვენზე დამოკიდებული, თუ როგორ შევძლებთ მთავრობის ამ საჩუქრის გამოყენებას“.

ლევან უძილაური, ილტოს ხეობის მკვიდრი:
„მნიშვნელოვანი პროგრამაა ჩვენი ხეობისთვისაც და სოფლისთვისაც. შევეცდები თანამოაზრეები გავიჩინო, გავერთიანდეთ და ჩავერთოთ პროგრამაში“.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს თავმჯდომარის, გიორგი მიშელაძის განცხადებით, „მაღალმთიან რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-საძოვრების რაციონალური გამოყენება“ კიდევ ერთი სახელმწიფო პროგრამაა, რომელმაც სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობა უნდა გააუმჯობესოს და მათთვის კეთილდღეობის შექმნას შეუწყოს ხელი. პროგრამის ფარგლებში მოხდება წვრილი ფერმერების კოოპერაცია, ინფრასტრუქტურისა და გადამამუშავებელი სიმძლავრეების შექმნა. სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბებისა და საძოვრების ეკონომიკურ ბრუნვაში ჩართვა, საქონლის საკვების დამზადება და მაღალი ხარისხის რძის პროდუქტების წარმოება.

„ვაზისა და ღვინის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებები განხორციელდა, რაც საქართველოში მევენახეობა-მეღვინეობის დარგის განვითარებისთვისაა მნიშვნელოვანი. აღნიშნული კანონი 1998 წელსაა მიღებული და მასში მნიშვნელოვანი ცვლილებები 2002 წლის შემდეგ არ შესულა. ცვლილებების ძირითადი არსი კანონის საერთაშორისო კანონმდებლობასთან დაახლოებაა.

მოქმედ კანონში განხორციელებული ცვლილებები დარგში სახელმწიფო პოლიტიკის გატარებას შეუწყობს ხელს.

ცვლილებების შედეგად „ვაზისა და ღვინის შესახებ“ კანონს დაემატა ისეთი ტერმინები, როგორცაა „ქვევრის ღვინო“, „ქარვისფერი ღვინო“, „აისვანი“, „ვაზის გენეტიკური რესურსები“ და სხვა. შინაარსობრივად დაიხვეწა და ტექნიკურად დამუშავდა ისეთი განმარტებები, რომლებიც კანონის ცალკეული დებულებების ორმაგი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლეოდა.

კანონიდან ამოღებულია ტერმინი - „ვაზის ჯიშების სტანდარტული ასორტიმენტი“ და შემოვიდა „სამრეწველოდ ნებადართული ჯიშების ჩამონათვალი“, მონებისა და ქვევრების მიხედვით დადგინდება „რეკომენდებულია ვაზის ჯიშების“ ჩამონათვალი. ასევე დადგინდა ვენახის კატეგორიები, ახლებურად განისაზღვრა სპირტიანი სასმელების კატეგორიები და მათი წარმოების წესი.

მნიშვნელოვანი სიახლეა ჩამოსახსმელი ღვინის ექსპორტის აკრძალვა. ასევე, დეგუსტირებას დაექვემდებარა ყველა ტიპის საექსპორტო ღვინოები, რაც აქამდე მხოლოდ ადგილწარმოშობის ღვინოებისთვის იყო სავალდებულო. ეს ცვლილებები ვერძო სექტორის წარმომადგენლებთან შეჯერდა. ჩამოსახსმელი ღვინის ექსპორტზე აკრძალვა კიდევ უფრო მეტად ხარისხიანი ღვინის ექსპორტს შეუწყობს ხელს და ფალსიფიკაციის ბარიერი გახდება.

კანონპროექტის პარლამენტში წარდგენას, წინ უძღოდა მეღვინეობის დარგის წარმომადგენლებთან საჯარო განხილვები.

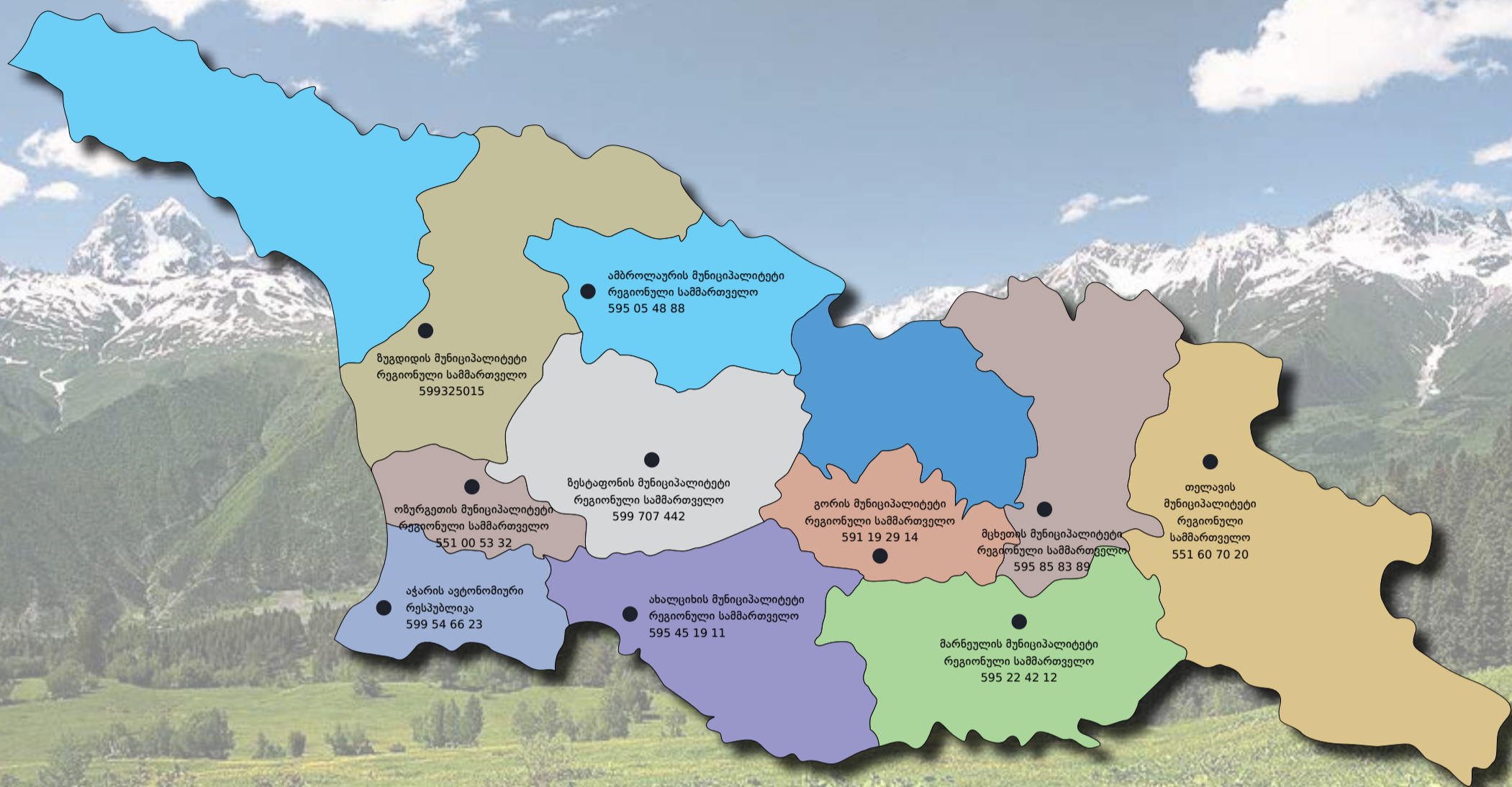
„ვაზისა და ღვინის შესახებ“ საქართველოს კანონში წარმოდგენილი ცვლილებები შემუშავდა ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV), ღვინით ვაჭრობის მსოფლიო ჯგუფის (WWTG) ძირითადი მოთხოვნების შესაბამისად და „სასოფლო-სამეურნეო ბაზრების და გარკვეული სოფლის მეურნეობის პროდუქციის სპეციალური დებულებების შესახებ 2009 წლის N491 ევრო რეგლამენტის, ასევე 2008 წლის N110 ევრო რეგლამენტის გათვალისწინებით.

გიორგი მიშელაძე

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურები

საქმსახურეობის მომსახურების გაძლიერება

2013 წლიდან, მთელი საქართველოს მასშტაბით, ყველა მუნიციპალიტეტში სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურები ფუნქციონირებს, რომელთა საქმიანობის ძირითად მიზანს წარმოადგენს ფერმერთა ცოდნის ამაღლება სავარგულების დამუშავების, სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოვლა-მოყვანის, ცხოველთა მოვლის, თანამედროვე ტექნიკისა და ტექნოლოგიების გამოყენების მიმართულებებით.

საკუთარი ფუნქცია-მოვალეობების ეფექტიანად შესრულებისა და მართვის სისტემის გაუმჯობესების მიზნით, 9 საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის ბაზაზე 2015 წელს რეგიონალური სამმართველოები შეიქმნა. აღნიშნული სამმართველოები კოორდინაციას უწევენ როგორც საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურებს, ასევე სამინისტროს სისტემაში არსებული ყველა უწყების ტერიტორიული სამსახურების საქმიანობას.

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურები ფერმერებს/გლეხებს და ყველა დაინტერესებულ პირს უფასოდ, ოპერატიულად აწვდიან ინფორმაციას საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გატარებული იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც აგარული დარგის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით ხორციელდება, ასევე უფასოდ გასცემენ აგარული მიმართულების კვალიფიციურ კონსულტაციებს (სატელეფონო, საველე პირობებში ექსტენციის მობილური ავტომანქანის საშუალებით, სამსახურების ოფისებში), ავრცელებენ თემატურ ბეჭდურ და ვიდეომასალებს.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურების საკონტაქტო ინფორმაცია

კახეთის რეგიონი

ახმეტის მუნიციპალიტეტი
ირა ელანიძე
599 13 40 20
ira.Elanidze@moa.gov.ge

გურჯაანის მუნიციპალიტეტი

ივანე ბასილაშვილი
598 18 04 34
ivane.basilashvili@moa.gov.ge

დედოფლიანყაროს მუნიციპალიტეტი

გიორგი ბენაშვილი
599 40 21 10
giorgi.Benashvili@moa.gov.ge

თელავის მუნიციპალიტეტი

ზურაბ წიგნაძე (რეგიონული სამმართველოს უფროსი)
551 60 70 20
zurab.Tsignadze@moa.gov.ge

ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი

ნუგზარ კაპანაძე
595 85 83 36
nugzar.Kapanadze@moa.gov.ge

საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი

ნოკოლოზ ჯავახიშვილი
599 20 67 00
levan.Javakhishvili@moa.gov.ge

სიღნაღის მუნიციპალიტეტი

გიორგი (ბონდო) ბოლდაშვილი
599 56 29 45
giorgi.bolgashvili@moa.gov.ge

ყვარლის მუნიციპალიტეტი

მიხეილ ბერიაშვილი
599 31 85 22
mikheil.Beriashvili@moa.gov.ge

ქვემო ქართლის რეგიონი

ბოლნისის მუნიციპალიტეტი
თეიმურაზ ბაკურაძე
595 51 75 75
teimuraz.bakuradze@moa.gov.ge

დმანისის მუნიციპალიტეტი

ნოდარ ციხელაშვილი
599 41 58 93
nodar.tsikhelashvili@moa.gov.ge

გარდაბნის მუნიციპალიტეტი

ირაკლი ხოზრევანიძე
595 47 60 00
irakli.khozrevanidze@moa.gov.ge

თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი

გიორგი გაიოზიშვილი
599 56 78 80
giorgi.gaiozishvili@moa.gov.ge

მარნეულის მუნიციპალიტეტი

გერონტი სივსივაძე (რეგიონული სამმართველოს უფროსი)
595 22 42 12
geronti.sivsivadze@moa.gov.ge

წალკის მუნიციპალიტეტი

დიმიტრი მიშელაძე
599 49 09 89
dimitri.misheladze@moa.gov.ge

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურები

გურიის რეგიონი

ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტი
გელა ზენაიშვილი
551 54 50 44
revaz.zenaishvili@moa.gov.ge
ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი
მანანა მინდაძე
595 85 83 88
manana.mindadze@moa.gov.ge
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი
თეა კუპრაძე (რეგიონული სამმართველოს უფროსი)
551 00 53 32
tea.Kupradze@moa.gov.ge

რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი

ონის მუნიციპალიტეტი
ტარიელ ლოჯანიძე
591 20 11 19
tariel.lobjadze@moa.gov.ge
ლენტეხის მუნიციპალიტეტი
ნუგზარ ლიპარტელიანი
595 25 47 67
nugzar.liparteliani@moa.gov.ge
ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი
ანა კანთელაძე (რეგიონული სამმართველოს უფროსი)
595 05 48 88
ana.kanteladze@moa.gov.ge
ცაგერის მუნიციპალიტეტი
დიანა ურთმელიძე
595 38 69 41
diana.urmelidze@moa.gov.ge

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი

ბორჯომის მუნიციპალიტეტი
ნოდარ სტეფნაძე
599 22 17 50
nodari.stefnadze@moa.gov.ge
ახალციხის მუნიციპალიტეტი
ნანა ზუბაშვილი (რეგიონული სამსახურის უფროსი)
595 45 19 11
nana.zubashvili@moa.gov.ge
ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი
არმენ ამირხანიანი
595 85 83 56
armen.amirkhanian@moa.gov.ge
ასპინძის მუნიციპალიტეტი
ამირან ლაზარაშვილი
599 93 74 89
amiran.lazarashvili@moa.gov.ge
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი
რამაზ გოგოლაძე
595 85 83 35
ramaz.gogoladze@moa.gov.ge
ადიგენის მუნიციპალიტეტი
ვასილ მინაძე
595858305
vasil.minadze@moa.gov.ge

სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონი

სენაკის მუნიციპალიტეტი
გიორგი ხარგელია
595 85 83 30
giorgi.khargelia@moa.gov.ge
ჩხორთყუს მუნიციპალიტეტი
დავით გახარია
595 85 83 25
david.gakharia@moa.gov.ge
მესტიის მუნიციპალიტეტი
ნინო რატიანი
599 18 35 55
nino.ratiani@moa.gov.ge
მარტვილის მუნიციპალიტეტი
ეკატერინე ნაროუშვილი
595 18 36 63
ekaterine.naroushvili@moa.gov.ge
ხობის მუნიციპალიტეტი
ანგულ მიქავა
595 85 83 93
angul.mikava@moa.gov.ge
ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი
გიორგი ქვარაია (რეგიონული სამმართველოს უფროსი)
599325015
giorgi.Kvaraia@moa.gov.ge
წალენჯიხის მუნიციპალიტეტი
ნუგზარ კალანდია
591 14 90 89
nugzari.kalandia@moa.gov.ge
აბაშის მუნიციპალიტეტი
დურმიშხან კილაძე,
551 96 57 31
durmishkhan.kiladze@moa.gov.ge

იმერეთის რეგიონი

სამტრედიის მუნიციპალიტეტი
მამუკა კვანტალიანი
599 28 63 06
mamuka.kvantaliani@moa.gov.ge
ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი
რუსუდან ძიძიშვილი (რეგიონული სამმართველოს უფროსი)
599 707 442
rusudan.dzidzishvili@moa.gov.ge
ვანის მუნიციპალიტეტი
ივანე სანადირაძე
599 91 96 98
ivane.sanadiradze@moa.gov.ge
ბაღდათის მუნიციპალიტეტი
კოტე ჯავახია,
595 77 22 89
kote.javakhia@moa.gov.ge
ტყიბულის მუნიციპალიტეტი
ჯანიკო დარსაძე
599 10 75 82
janiko.darsadze@moa.gov.ge
წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი
მერაბ ჩიკვაიძე,
595 55 47 39,
merab.chikvaidze@moa.gov.ge
ხონის მუნიციპალიტეტი
ბადრი ბახტაძე
551 16 60 80
badri.baxtadze@moa.gov.ge
თერჯოლის მუნიციპალიტეტი
გურამი გურჯიძე

599 85 45 11
guram.gurjidze@moa.gov.ge
ჭიათურის მუნიციპალიტეტი
დავით მოდებაძე
591 32 22 32
david.modebadze@moa.gov.ge
ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი
ბონდო კიკნაველიძე
555 20 75 15
bondo.kiknavelidze@moa.gov.ge
საჩხერის მუნიციპალიტეტი
შალვა ნასარიძე
595 28 16 68
shalva.nasaridze@moa.gov.ge

მცხეთა-მთიანეთის რეგიონი

დუშეთის მუნიციპალიტეტი
ზურაბ სეხნიანიძე
599 10 43 98
zurab.sexniashvili@moa.gov.ge
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი
კახა ჯანუყაშვილი
599 16 37 34
kakhaber.janukashvili@moa.gov.ge
თიანეთის მუნიციპალიტეტი
პაატა ივანაური
599 303 700
paata.lvanauri@moa.gov.ge
მცხეთის მუნიციპალიტეტი
ნიკოლოზ კიკნაველიძე (რეგიონული სამსახურის უფროსი)
595 85 83 89
nikoloz.kiknavelidze@moa.gov.ge

შიდა ქართლის რეგიონი

გორის მუნიციპალიტეტი
მამუკა ლომსაძე (რეგიონული სამსახურის უფროსი)
591 19 29 14
mamuka.lomsadze@moa.gov.ge
ქარელის მუნიციპალიტეტი
ზაზა ბარბაქაძე
599 35 96 70
zaza.barbakadze@moa.gov.ge
კასპის მუნიციპალიტეტი
სოლომონ ირემაშვილი
599 98 22 85
solomon.iremashvili@moa.gov.ge
ხაშურის მუნიციპალიტეტი
ჯემალ გელაშვილი
599 92 71 22
jemal.gelashvili@moa.gov.ge

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა

სოფლის განვითარების დეპარტამენტი
დეპარტამენტის უფროსი 593 25 15 40
მუნიციპალური განვითარების განყოფილება
განყოფილების უფროსი მანუჩარ ნიჭარაძე 599 54 66 23
მთავარი სპეციალისტები:
დავით დუმბაძე - ქობულეთი 595 08 75 65
თემურ ნილოსანი - ქობულეთი 599 54 66 41
ავთანდილ ვაშაყმაძე - ხელვაჩაური 599 54 66 59
გულვარდი თურმანიძე - ხელვაჩაური 599 29 34 89
ნანა ბალანჩივაძე - ხელვაჩაური 599 89 89 65
კობა კოჩიალიძე - ხულო 599 54 69 18
რესან ჩოგაძე - ხულო 599 54 68 19
ავთანდილ კაკალაძე - შუახევი 599 54 68 17
სოსლან შერვაშიძე - ქედა 599 54 67 30

სიმინდის მოვლა - მოყვანის აგროტექნოლოგია

საშუალება: ნაკელი, მწვანე სასუქი, მინერალური სასუქი, ხოლო მუხე ნიადაგებზე მათ გარდა კირი, კილი, დეფექციური ტალახი და კირის შემცველი სხვა სასუქები. გამოკვლევებმა დაამტკიცა, რომ სასუქების შეტანის შემდეგ, სიმინდის მოსავალი ჰექტარზე, მხოლოდ ნაკელის გამოყენებით (20ტონა/ჰა) 3 ცენტნერით გაიზარდა. ნაკელზე ფოსფორის დამატებით – 6.1 ცენტნერით, ხოლო ნაკელი + აზოტი + ფოსფორით – 10.7 ცენტნერით. ორგანული და მინერალური სასუქების ერთობლივად გამოყენება საუკეთესო საშუალებაა სიმინდის მოსავლიანობის გაზრდისთვის. მწვანე სასუქად აღმოსავლეთ საქართველოში უნდა გამოვიყენოთ: ცულისპირა, ბარდა, ცერცველა. ისინი უნდა დაითესოს საშემოდგომო ხორბლის ან ქერის შემდეგ სანაწვერალოდ. ნაკვეთი მოსავლის აღებისთანავე უნდა მოიხნას, ჩაუტარდეს კულტივაცია და თესვა შუა აგვისტოს არ უნდა გადავადგინოთ. დათესვისთანავე ნაკვეთი ფრთხილად უნდა მოირწყას, ამით ჩვენ შეგვიძლია მივიღოთ 15–20 ტონა ჰა მწვანე მასა, რომელიც მზრალად მოხვნის დროს ჩაიხვნება.

მწვანე სასუქის მოქმედება გრძელდება 3–4 წელს. ამ ხნის განმავლობაში მიღებული მარცვლის ნამატი ჯამში 45 ცენტნერს აჭარბებს ჰექტარზე. ეს ღონისძიება დიდ ხარჯს არ მოითხოვს; რაც შეეხება დასავლეთ საქართველოს, აქ მწვანე სასუქად უნდა გამოვიყენოთ ხანჯკოლა, ცულისპირადა, ბარდა. სიმინდის გასანაყოფიერებლად აუცილებელია აზოტიანი, ფოსფორიანი და კალიუმიანი სასუქები.

თესვის მომზადება; თესვა

სიმინდის მხოლოდ დარაიონებული ჯიშები და ჰიბრიდები უნდა დაითესოს. თესვი ჯიშური სიმინდით უნდა იყოს პირველი კატეგორიის, სრული თესვითი ღირსებით – პირველი კლასის. სათესლედ შერჩეული უნდა იქნეს ჯიშისა და ჰიბრიდისთვის დამახასიათებელი სადი ტიპური ტაროები და თესვამდე 30–35 დღით ადრე უნდა დაიფშვანს, გაიწმინდოს და დახარისხდეს თესვის სანმენდი

ნიადაგის დამუშავება

სიმინდის მოსავლის რაოდენობის გასაზრდელად დიდი მნიშვნელობა აქვს ნიადაგის დამუშავებას. ამ ღონისძიებამ უნდა უზრუნველყოს ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა და გაუმჯობესება: უნდა აღადგინოს კომპლექსური სტრუქტურა, ხელი შეუწყოს წყლისა და საკვების მომარაგებას, განწმინდოს ნაკვეთი სარეველებისაგან. ნიადაგის დამუშავების სისტემა შეხამებული უნდა იყოს ადგილობრივ პირობებთან – ჰავასთან, რელიეფთან, ნიადაგის ტიპთან და თესლბუნვასთან.

სიმინდისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მზრალად დამუშავების სისტემას, ამიტომ დამუშავება უნდა განხორციელდეს ყველგან, სადაც კი რელიეფი და კლიმატური პირობები ამის საშუალებას იძლევა. მზრალად დამუშავების სისტემა ორი ღონისძიებისაგან შედგება: ნანვერალის აჩეჩვა და მზრალად ხვნა. ნანვერალის აჩეჩვა მოსავლის აღებისთანავე ტარდება 4–8 სმ სიღრმეზე. ის ხელს უწყობს როგორც სარეველების მოსპობას, ისე ნიადაგის თვისებების გაუმჯობესებას. აჩეჩვას დიდი მნიშვნელობა აქვს მზრალად ხვნის ხარისხიანად ჩასატარებლად. ნანვერალის ჯერ აჩეჩვა და შემოდგომა-ზამთარში სრულ სიღრმეზე ხვნა სიმინდის მოსავლიანობას მნიშვნელოვნად ზრდის; კერძოდ ნანვერალის აჩეჩვის შედეგად სიმინდის მოსავლიანობა ჰექტარზე 2–3 ცენტნერით იზრდება, ხოლო ურწყავ პირობებში 2–4 ცენტნერით.

მზრალის თესვის წინა დამუშავების სისტემა გულისხმობს ღონისძიებათა კომპლექსს. ადრე გაზაფხულზე ნიადაგი უნდა დაითარცხოს კბილებიანი ფარცხით, ხნულის გარდიგარდმო; თუ ხნულზე სარეველები განვითარდა, ან ნიადაგმა პირი ნაიკრა, დაუყოვნებლივ უნდა ჩავატაროთ კულტივაცია. სიმინდისათვის საუკეთესო პირობები იქმნება ისეთ მზრალზე, რომელიც ადრე გაზაფხულზე დაითარცხა და თესვის წინ კულტივატორით დამუშავდა. ეს უზრუნველყოფს,

როგორც სარეველების მოსპობას, ისე ტენის შენარჩუნებას. რაც უნდა მცირე ქანობის იყოს ფერდობი, მასზე ხვნა აუცილებლად გარდიგარდმო უნდა ჩატარდეს. ძლიერ დაქანებულ ფერდობზე, ჭარბტენიან ფართობებზე მზრალად ხვნა სასურველ შედეგს არ მოგვცემს. ასეთი ნაკვეთები გაზაფხულზე რაც შეიძლება ადრე უნდა მოვხნათ. დასავლეთ საქართველოში ნასიმინდარი უნდა მოიხნას არა შემოდგომაზე, არამედ ზამთარში – ნოემბრიდან თებერვლამდე.

ნიადაგის განოყიერება

სიმინდის ნიადაგის განოყიერების საუკეთესო საშუალებაა ორგანულ – მინერალური სასუქები, ასეთ შემთხვევაში ერთროულად ვიყენებთ სხვადასხვა ორგანულ და მინერალურ სასუქებს. სიმინდის გასანაყოფიერებლად მაქსიმალურად უნდა გამოვიყენოთ ყველა არსებული

მანქანით. დათესვამდე თესვი უნდა შეინახოს ერთ-ერთი რომელიმე პრეპარატით (ფუნგიციდით): რაქსილი, ვიტავაქს–200 და სხვა. პრეპარატის ხარჯის ნორმა – 2კგ/1ტ თესლზე. შენამულა უნდა ჩატარდეს წყლის სუსპენზიით (2კგ პრეპარატი უნდა გახსნათ 10 ლიტრ წყალში, მოვასხუროთ ერთ ტონა თესლზე და კარგად აურიოთ ნიჩბით). შენამული თესვი დათესვამდე უნდა ინახებოდეს იზოლირებულ მზრალ საცავში.

სიმინდის დათესვა უნდა დაიწყოთ მაშინ, როცა ნიადაგი თესლის ჩათესვის სიღრმეზე 10–12 გრადუსამდე გათბება. სიმინდი ითესება 70 სმ მწკრივთაშორისებით. ამასთანავე, თუ რომელი ჯიშის ან ჰიბრიდის ითესება, სათესი უნდა დავაყენოთ შესაბამისი გამოთესვის ნორმაზე. სიმინდის ჯიშები: აჯამეთის თეთრი, აბაშური ყვითელი, გეგუთური ყვითელი და იმერული ჰიბრიდი უნდა დაითესოს ჰექტარზე

სიმინდის მოვლა - მოყვანის აგროტექნოლოგია

50 000 მარცვალი, მარცვლებს შორის მანძილი თესვის დროს 33 სმ. ადგილობრივი კაუოვანა ყვითელი და თეთრი უნდა დაითესოს ჰექტარზე 45 000 მარცვალი, მარცვლებს შორის მანძილი 30 სმ. ჰიბრიდები: ენგური, ქართული 52, ივერია 70, ნილკანი 1, ნილკანი 2 და კახურა უნდა დაითესოს ჰექტარზე 75-80 000 მარცვალი, მარცვლებს შორის მანძილი 18-22 სმ. ქართული 9 უნდა დაითესოს ჰექტარზე 80 000 მარცვალი, მარცვლებს შორის მანძილი 27 სმ.

ნათესის მოვლა

აღმოსავლეთ საქართველოს პირობებში ნათესის მოვლის ღონისძიების ადრე დაწყებისა და მაღალხარისხიანი ნათესის ჩატარების უზრუნველსაყოფად, მით უფრო თუ მშრალია ნათესი, უნდა მოიტკეპნოს ნაჭდევიანი საგორავით. მწკრივთაშორის პირველი კულტივაცია უნდა ჩატარდეს სიმინდის მცენარის 3-4 ფოთლის ფაზაში, მეორე კულტივაცია - პირველი კულტივაციიდან 12-16 დღის შემდეგ, რომელსაც უნდა დაუკავშიროთ ნათესის გამოკვება აზოტიანი სასუქით. სარწყავ პირობებში მეორე კულტივაცია უნდა შეიცვალოს მწკრივთაშორისების დაბაზობით, რაც მნიშვნელოვნად აადვილებს ნათესის მორწყვას. აღმოსავლეთ საქართველოს სარწყავ მიწებზე, თუ თესვისას ნიადაგი გამომშრალია და თესლის აღმოცენებისათვის საკმარისი ტენი არ არის, დათესვისთანავე უნდა ჩატარდეს რწყვა. სარწყავი დროებითი არხები, ნაკვეთის რელიეფის გათვალისწინებით იჭრება სათესის 3-4 გავლის შემდეგ მარკერის ხაზზე. სიმინდის სავეგეტაციო მორწყვა ტარდება ამინდის პირობებისა და მცენარის განვითარების ფაზების მიხედვით. აღმოსავლეთ საქართველოს ბარის სარწყავ მიწებზე სიმინდი 3-4 მორწყვას საჭიროებს. ერთი მორწყვა, როგორც წესი, ტარდება ქოჩოჩის ამოღების დაწყებამდე ერთი კვირით ადრე, უკანასკნელი მორწყვა რძისებრი სიმინდის ფაზაში. მორწყვა უნდა ჩატარდეს გაჟონვის წესით, ყველა მწკრივთაშორისებში წყლის მიშვებით.

სარმეპლემთან ბრძოლა

ფესურიანი და ფესვთ ნაყარიანი სარვევლების (შალაფა, ჭანგა) წინააღმდეგ სიმინდის წინამორბედი კულტურის მოსავლის აღებისთანავე, ნაწვერალი უნდა აიჩეოს 8-10 სმ სიღრმეზე და სარვევლების 15-20 სმ სიმაღლის ფაზაში შესხურდეს რომელიმე პესტიციდი: რაუნდაპი, კლინი, ნოკლაუნი -3-4 ლიტრი/ჰა; ურაგანი 4-6 ლ/ჰა, ვალსაგინი, ან ვალსაგინაფი 3-5ლ/ჰა. აღნიშნული პესტიციდები ნიადაგის მშრალად მოხვნამდე მოქმედებს არა მხოლოდ სარვევლების მიწისზედა ორგანოებზე, არამედ სპობს ფესვურებსაც.

სიმინდის ნათესში შეიძლება გამოვიყენოთ პერბიციდები: ტიტუსი, მაისი, 50 გრამი/ჰა, ან ნიკუში 1-1.5 ლ/ჰა. აღნიშნული პერბიციდები შეტანილი უნდა იქნეს სიმინდის მცენარის 3-5 ფოთლის ფაზაში. ისინი მოქმედებს, როგორც ერთწლიან, ისე მრავალწლიან მარცვლოვან სარვევლებზე (შალაფა, ჭანგა, ძურნა, ბურჩხა და სხვა) ნათესში ორლებნიანი სარვევლების გავრცელების შემთხვევაში მას უნდა დაემატოს 2,4დ ამინის მარილი, ან რომელიმე მისი ანალოგი. პესტიციდები უნდა გაიხსნას 200-300 ლიტრ წყალში და შესხურდეს მზიან, წყნარ ამინდში.

მაკვამლებსა და დაავადებებთან ბრძოლა

ისევე, როგორც სარვევლა მცენარეები, სიმინდს ყოველწლიურად ამიანებენ მავნებლები და დაავადებები, რომლებიც ხელსაყრელი გარემო პირობების შექმნისას, მრავლდებიან. სიმინდის ძრითადი მავნებლებია: ამიური, ანუ გადამფრენი კალია; იტალიური კალია; მავნე, ანუ კუტკალია; მახრა, ანუ ბოსტანა; ველის ჭრიჭინა; ქართული ტკაცუნა; სიმინდის ზოზინა; მაისის ღრაჭა; შემოდგომის ნათესის ხვატარი; მდელოს ხვატარი; სიმინდის ჭრიჭინობელა; ზოლებიანი ჭრიჭინობელა; სიმინდის ბენვიანი ბუკრი. სიმინდის ნათესების დასაცავად გამოიყენება სხვადასხვა სახის ინსექტიციდები, აკარიციტები, ფუნგიციდები.

მოსავლის აღება

სიმინდის მოსავალი უნდა ავიღოთ სრული სიმინდის ფაზაში. სრულ სიმინდში შესული სიმინდის ღერო თითქმის მთლიანად (ან უმეტეს ნაწილში მაინც) გაყვითლებულია, ღეროსა და ტაროს ირგვლივ შემოხვეული ფუჩეჩი გაყვითლებული და ძრითადად გამხმარია. სიმინდის მარცვალი იღებს ჯიშისა და ჰიბრიდისათვის დამახასიათებელ ფერს და ფორმას, მაგრდება და მტკიცედ არის დამაგრებული ტაროზე. ტარო (განსაკუთრებით გრძელყუნნიანი) ნაწილობრივ იხრება და შედარებით ადვილად ცილდება ღეროს. თავთავიანი პურეულებისაგან განსხვავებით, დამნიფებული სიმინდის ღერო, ტაროს ნაქუჩი და თვით მარცვალსაც შედარებით უფრო მეტი წყლის შემცველობით ხასიათდება. სრული სიმინდის პერიოდში მარცვალში წყლის რაოდენობა, როგორც წესი, 25 %-ზე ნაკლები არ არის, ზოგჯერ კი 30% აჭარბებს. სიმინდს მარცვლის ჩაცვენა არ ახასიათებს, მიუხედავად ამისა, დამნიფების შემდეგ მოსავლის აღების დაგვიანება არ არის მიზანშეწონილი.

ნალექებით მდიდარი შემოდგომის პირობებში ამან შეიძლება გამოიწვიოს როგორც ჩალის, ისე მარცვლის გაფუჭება-დაავადება და მათი ხარისხის გაუარესება. ამასთანავე ძნელდება მათი გამოშრობა და შენახვა. სიმინდის მოსავლის აღების დაგვიანება მიუღებელია იმიტომაც, რომ ეს იწვევს ნასიმინდარის მოხვნის დაგვიანებას, განსაკუთრებით იმ რაიონებში, რომლებშიც სიმინდი საშემოდგომო ხორბლის, ან საშემოდგომო ქერის წინამორბედს წარმოადგენს. ამას თან სდევს საშემოდგომო თავიანებისათვის ნიადაგის მომზადებისა და მათი დათესვის დაგვიანება. მოსავლის აღების პერიოდში სიმინდის მარცვლის ტენიანობა, უმეტეს შემთხვევაში, 25%-ზე ნაკლები არ არის. ასეთი ტენიანი მარცვლები შენახვისას ჩახურების გამო ადვილად ზიანდება, ამიტომ შენახვამდე საჭიროა სიმინდის ტაროებისა და მარცვლის კარგად გამოშრობა-ფუჩეჩგაცილი ტაროები უნდა გაიშალოს თხელ ფენად, სანამ მარცვლის ტენიანობა 13-14%-მდე არ იქნება დაყვანილი. სიმინდის ტაროები უნდა შევინახოთ ძარებში, სპეციალურ სასიმინდეებში, ან კარგი ვენტილაციის მქონე შენობაში. სასიმინდეში ტაროების ხვავის სიმაღლე 1,4 -2 მეტრს არ უნდა აღემატებოდეს, შენახვის მთელი პერიოდის განმავლობაში საჭიროა თვალ-ყურის დევნება - ხვავის გაშლა, განიავება, მავნებლების წინააღმდეგ ბრძოლის ჩატარება და სხვა.

აბრო/ფენოკალენდარი - ვაშლი

აბროკალენდარი

	იანვარი	თებერვალი	მარტი	აპრილი	მაისი	ივნისი	ივლისი	აგვისტო	სექტემბერი	ოქტომბერი	ნოემბერი	დეკემბერი
ბასვლა		რ	რ									
ბანოყიერება		რ	რ									
ნაბეღობა			რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
რიბთაშორისების დაბრუნება				რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
მზარეობის სარეგულაციის კონტროლი				რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
მორწყვა								რ	რ	რ	რ	რ
პრევენცია												

ფენოკალენდარი

	იანვარი	თებერვალი	მარტი	აპრილი	მაისი	ივნისი	ივლისი	აგვისტო	სექტემბერი	ოქტომბერი	ნოემბერი	დეკემბერი
მოსვენების პერიოდი	რ											
კვირების დაბეჭდვა		რ	რ									
მზანა კონუსი			რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
“თავის ყურების” ფაზა				რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
კოპრების განსაკუთრება				რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
მარდისფერი კონუსი												
ყვავილობა												
გამონაკვება												
ნაყოფის ზომა 20 მმ												
ნაყოფის ბუნებრივი ცვენა (ხრიალთობა)												
T-ფაზა												
თხილის სილიდა												
ნაყოფის შიშვლიანი ზრდა												
სიმწიფე												
ფოტოტესტირება												

